

TMO Hyvärinen Olli(TEM)

07.02.2013
JULKINEN

VASTAANOTTAJA
Eduskunta
Suuri valiokunta

Viite

Asia

Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat 2014-2020; komission kilpailun pääosaston yksiköiden suuntaviivaluonnos

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys komission kilpailun pääosaston julkaisemasta suuntaviivaluonnoksesta:

Luonnos vuosien 2014-2020 alueellisia valtiontukia koskeviksi suuntaviivoiksi.

Ylijohtaja Pekka Timonen

Ylitarkastaja Olli Hyvärinen

LIITTEET Perusmuistio - Komission kilpailun pääosaston yksiköiden luonnos alueellisia valtiontukia koskeviksi suuntaviivoiksi vuosiksi 2014-2020 (Liite 1) Kilpailun pääosaston yksiköiden suuntaviivaluonnos (Liite 2)

Asiasanat	alue- ja rakennepolitiikka, aluepolitiikka, valtiontuki, kilpailu
Hoitaa	TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, MAVI, MMM, OKM, OM, SM, STM, UM, VM, VNK, YM

TMO Hyvärinen Olli(TEM)

07.02.2013
JULKINEN

Asia

Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosiksi 2014-2020; komission kilpailun pääosaston luonnos suuntaivoiksi

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Eduskunnan käsiteltäväksi otsikossa mainitussa asiassa. Komission käynnistämä avoin kuuleminen suuntaviivaluonnoksesta päättyy 11.3.2013. Asiaa käsitellään jäsenvaltioiden ja komission välisessä multilateraalikokouksessa 11.2-12.2.2013

Asiakirjat:

Komission kilpailun pääosaston yksiköiden julkaisema luonnos aluetuen suuntaviivoiksi vuosille 2014-2020.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107-108 artiklojen mukaan valtiontukien sääntely kuuluu komission toimivaltaan. Komissiolla on yksinoikeus Euroopan unionin tuomioistuimen valvonnan alla antaa yksityiskohtaisia sääntöjä koskien tukien hyväksyttävyyttä 107 artiklan 2 ja 3 kohtien nojalla. Jäsenvaltioita kuullaan asiantuntijan roolissa.

Käsittelijä(t):

Työ- ja elinkeinoministeriö, aluekehitysjohtaja, Veijo Kavonius, puh. 029 506 4905

Työ- ja elinkeinoministeriö, ylitarkastaja Olli Hyvärinen, puh. 029 504 7006

Työ- ja elinkeinoministeriö, ylitarkastaja Inkalotta Nuotio, puh. 029 504 7026

Työ- ja elinkeinoministeriö, erikoissuunnittelija, Satu Tolonen, puh. 029 50 64972

Suomen kanta/ohje:

1. Aluetukikartat (suuntaviivojen jakso 5)

1.a) Väestöpeitto

Suomi pitää tärkeänä, että komission linjauksen mukaisesti aluetuki kohdistetaan vähiten kehittyneille alueille. Harvan asutuksen määritelmä kattaa oleellisilta osilta nämä alueet Suomessa. Harva asutus on täten perusteltu kriteeri aluetukien määrittelyssä.

Komissio esittää, että harva asutus määriteltäisiin NUTS III -tasolla ja kynnysarvona olisi 12,5 as/km². Tämä määritelmä kattaa 18,3 % Suomen väestöstä. Komission esitys on luonnoksen kohdassa 147. Sen mukaan: ”Harvaan asuttujen alueiden osalta jäsenvaltion olisi periaatteessa nimettävä c-alueiksi NUTS 3 -alueet, joilla on vähemmän kuin 12,5 asukasta neliökilometrillä.”

Vuosien 2007- 2013 suuntaviivojen kohdan 30. b mukaan harvan asutuksen määritelmä on seuraava: ”harvaanasutut alueet: tällaiset alueet muodostuvat pääasiassa NUTS II -tasoa vastaavista maantieteellisistä alueista, joiden väestötiheys on alle 8 asukasta km² tai NUTS III -tasoa vastaavista maantieteellisistä alueista, joiden väestötiheys on alle 12,5 asukasta km².

Esitetyn sijaan Suomi kannattaa harvan asutuksen kriteerin määrittelyn soveltamista vuosien 2007 - 2013 suuntaviivojen kohdan 30. b mukaisesti. Suomi siis kannattaa nykyisten suuntaviivojen mukaisen määrittelyn säilyttämistä.

Tällä on väestöpeiton näkökulmasta se merkitys, että jos käytetään vanhaa NUTS -alueluokitusta, niin Keski-Pohjanmaa pääsisi tukialueisiin mukaan osana Pohjois-Suomen NUTS II -aluetta ja Pohjois-Karjala, Etelä-Savo ja Kainuu NUTS III määrittelyn perusteella.

Jos käytetään uudempaa nyt voimassa olevaa vuoden 2010 NUTS -alueluokitusta, koko Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS II alue pääsisi tukialueeksi.

Komission kilpailun pääosasto on luonnoksessaan lähtenyt siitä, että määrittelyn pohjana käytetään vanhaa vuoden 2006 NUTS -alueluokitusta. Suomi pitää tärkeänä, että määrittelyn pohjana käytetään uudempaa vuoden 2010 NUTS -alueluokitusta.

Lisäksi Suomi katsoo, että väestötiheys tulisi laskea suhteessa alueiden kokonaispinta-alaan, ei maapinta-alaan. Tällöin sisävesistöt huomioitaisiin harvan asutuksen alueiden määrittelyssä. Määrittely tekisi oikeutta erityisesti niille alueilla, joilla laajat vesistöalueet ovat maantieteelliseksi haitaksi tulkittava erityispiirre, joka vaikeuttaa elinkeinopolitiikka ja logistiikkaa. Suomessa tämä koskee Pohjois-Savoa (NUTS III -alue).

Suomen väestöosuus putoaisi komission esityksessä merkittävästi nykyisestä 33,0 prosentista 21,7 prosenttiin. Tämä johtuu ennen kaikkea edellä mainitusta harvan asutuksen kriteerin määrittelystä ja käytöstä NUTS III tasolla ja vanhan NUTS -alueluokituksen käytöstä.

Komission esittämä aluetuen kohdentamisratkaisu edellyttää tiettyä joustoa. Joustojen suhteen komission esitys on parantunut aiemmasta. Joustolla turvattaisiin se, että kaikkein heikoimmin kehittyneet harvan asutuksen alueet, jotka eivät sisälly Itä- ja Pohjois-Suomen harvan asutuksen NUTS III- alueisiin, voitaisiin ottaa harvan asutuksen alueeksi käyttämällä komission 147 kohdassa esittämää joustomahdollisuutta. Tällä menettelyllä saataisiin Suomen harvan asutuksen alueet säilytettyä aluekehittämisen kannalta yhtenäisenä kokonaisuutena.

1.b) Ennalta määrittelemättömien c-alueiden nimeäminen (suuntaviivojen jaksot 152-156)

Suomi on pääosin tyytyväinen komission esitykseen jouston lisäämisestä aluetukikelpoisten alueiden määrittelyssä. Komission esitys antaa jäsenmaille harkintavaltaa aluetukikelpoisten alueiden valinnassa.

Nykyisellä ohjelmakaudella Ahvenanmaa (pl. Maarianhamina) sisältyy aluetuen piiriin. Ahvenanmaalla on kolme seutukuntaa: Maarianhamina, maaseutu (landsbygd) ja saaristo (skärgård). Näistä maaseutu ja saaristo ovat tällä kaudella tukialueina. Komission esitys mahdollistaa tukialueaseman jatkossa saariston osalta. Sen sijaan maaseudun osalta tilanne on epäselvä.

Nykyisissä suuntaviivoissa on kohta 31. jonka perusteella maaseutu nimettiin tukialueeksi. Sen teksti on seuraava: ”Jotta jäsenvaltioilla olisi paremmat mahdollisuudet kohdistaa tukea erittäin paikallisiin (NUTS III -tason alapuolella) alueellisiin eroihin, jäsenvaltiot voivat nimetä myös muita pienempiä alueita, jotka eivät täytä edellä lueteltuja edellytyksiä, jos niiden väestömäärä on vähintään 20 000 (35). Niiden jäsenvaltioiden, jotka haluavat käyttää tätä mahdollisuutta, on hyväksyttävien taloudellisten indikaattoreiden (kuten BKT asukasta kohden, työllisyys- tai työttömyysaste, paikallinen tuottavuus tai paikallisentyövoiman ammattitaito) avulla osoitettava, että ehdotetuilla alueilla on enemmän tarvetta taloudelliseen kehitykseen kuin muilla kyseisen seudun alueilla. Komissio hyväksyy pk-yrityksille myönnettävän aluetuen näillä alueilla ja myös pk-yritysten lisiä sovelletaan. Koska tällaisen tuen heijastusvaikutukset ympäröivillä vauraammilla alueilla voivat aiheuttaa kilpailun vääristymistä, komissio ei hyväksy näillä alueilla tukea suurten yritysten investointeihin eikä investoinneille, joiden tukikelpoiset kustannukset ylittävät 25 miljoonaa euroa.”

Suomi pitää tärkeänä, että nykyisten suuntaviivojen joustot säilyvät myös uusissa suuntaviivoissa ja että Ahvenanmaan osalta on mahdollista saada tuleviin tukialueisiin mukaan sekä maaseutu- että saaristo – seutukunnat.

Rakennemuutoksen sisällyttäminen arviointikriteereihin on Suomen näkökulmasta perusteltua. Komission esittämä jousto siitä, että jäsenvaltio voi jättää osan väestöpeitosta käyttämättä nimitessään tukialueita kauden alussa, on kannatettava. Samoin komission esittämä tukialueiden välitarkistusmahdollisuus vuonna 2017 on hyvä. Suomi esittää mahdollisuutta nimetä ennalta määrittelemättömiä alueita koko tukikautta lyhyemmäksi ajaksi, esimerkiksi 2-3 vuodeksi, mikä ei sisälly komission esitykseen.

2) Alueelliseen investointitukeen sovellettavat enimmäistuki-intensiteetit ja suuryritysten tukimahdollisuuksien poistuminen c-alueilta (suuntaviivojen jakso 10 ja jaksot 156–163)

Suomi pitää komission esitystä suuryritysten tukimahdollisuuden poistamisesta c-alueilla aiheellisenä. Kilpailun vääristymisen minimoimiseksi Suomi lisäksi kannattaa yleistä tukitasojen laskua. Tukitasoja voitaisiin Suomen näkemyksen mukaan laskea myös kaikilla A-alueilla, toisin kuin komissio esittää.

Suomen kanta perustuu siihen, että suurille yrityksille myönnetyn aluetuen vaikuttavuus on usein vähäinen ja jopa kyseenalainen johtuen tuen pienuudesta suhteessa yrityksen resursseihin. Toisaalta suuryrityksille myönnettyjen tukien kilpailua vääristävät vaikutukset sisämarkkinoilla saattavat olla huomattavat, minkä takia kiristykset niin tukitasojen kuin tukien kohdentamisen osalta ovat aiheellisia.

Kaikkiaan Suomessa suurille yrityksille myönnettyjen aluetukien määrä on ollut vähäistä, eivätkä tuet ole olleet ratkaisevia aluekehitykselle. Sen sijaan pk-yritysten tukemista voidaan pitää aluekehityksen näkökulmasta vaikuttavampana. Suurille yrityksille myönnettyjen alueellisten valtiontukien sijaan merkittävämpinä tekijöinä aluekehityksen näkökulmasta voidaan pitää toimivaa infrastruktuuria, osaavan työvoiman saatavuutta, sujuva hallintoa, säädösympäristöä ja muita yritystoiminnan yleisiin puitteisiin liittyviä tekijöitä.

Tukitasojen osalta Suomi suhtautuu varauksellisesti komission esitykseen, jonka mukaan a-alueen vieressä sijaitsevilla c-alueilla tuki-intensiteettejä voitaisiin nostaa siten, että tuki-intensiteettien erotus ei ylitä 15:tä prosenttiyksikköä. Ehdotus saattaa vääristää jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja kilpailua.

3) Komissiolle ilmoitettavat tuet (suuntaviivojen jakso 2)

Suomen näkökulmasta on tärkeää, että eniten kilpailua vääristävät tuet säilyvät ilmoitusvelvollisuuden piirissä myös jatkossa, eikä ko. tukia saa laittaa täytäntöön ilman komission hyväksyntää. Suomi pitää komission esitystä tältä osin kilpailupolitiikan näkökulmasta riittävänä. Komission esityksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden piirissä säilyisivät 1) tietyille toimialoille suunnatut investointitukiohjelmat (m.- laivanrakennusteollisuudelle suunnatut tuet), 2) tukiohjelman puitteissa myönnettyt suuret yksittäiset investointituet, 3) yksittäiset investointituet, jotka mahdollisesti liittyvät saman tai samantapaisen toiminnon lopettamiseen ETA:ssa sekä 4) alueelliset toimintatukiohjelmat. Käytännössä esitys varmistaa sen, että aluetuet, jotka lisäävät ylikapasiteettia (suuret tuet) tai tuet, joilla siirretään tuotantokapasiteettia alueelta toiselle, ovat komission ennakkoarvioinnin kohteena.

Suomen omien tukijärjestelmien osalta komission esitys tarkoittaa, että jatkossa yksikään Suomen aluetukisuuntaviivojen mukaisista tukiohjelmista ei olisi enää ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Aluetukikaudella 2007–2013 Suomen ainoa ilmoitettu tukiohjelma on ollut alueellisen kuljetustuen ohjelma. Komission esityksen mukaan syrjäisimmillä tai harvaan asutuilla alueilla syrjäiseen sijaintiin perustuva lisäkuljetuskustannusten tuki kuului kaudella 2014 – 2020 ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan, eikä siitä enää tarvitsisi ilmoittaa komissiolle alueellisten valtiontukien suuntaviivojen mukaisesti.

Suomi katsoo, että kuljetuskustannusten tuen siirto ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalan piiriin on perusteltu hallinnollisen taakan keventämisen näkökulmasta. Siirto kuitenkin edellyttää, että ryhmäpoikkeusasetuksessa määritellään selkeästi tuen hyväksyttävyyden kriteerit, ja että ryhmäpoikkeusasetus mahdollistaa jäsenvaltion olosuhteiden ja perusteltujen erityistarpeiden huomioon ottamisen tukiohjelman sisällöstä päätettäessä.

4) Aluetuen soveltuvuuden arviointi (suuntaviivojen jakso 3)

Suomi pitää tärkeänä, että komissiolle ilmoitettavien tukien kilpailua vääristävät vaikutukset arvioidaan tarkasti. Komission esityksen perusteella voidaan arvioida, että Suomen omat tukijärjestelmät eivät olisi tukianalyysin kohteena. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että komissio tutkii kriittisesti Suomen kilpailijamaiden kilpailua vääristävät tuet. Erityisesti tuki suurille yrityksille rakenteellisesta ylikapasiteetista kärsivillä aloilla voi vääristää huomattavasti jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja kilpailua (ml. investoinnin ja tuotannon siirtyminen jäsenvaltioista toiseen). Tämänkaltaisen tuki voi myös estää ja hidastaa toimialan kilpailukyvyn kannalta välttämätöntä rakennemuutosta.

Suomi katsoo, että komission esittämä tukiarviointi huomioi riittävällä tavalla aluetuen haitalliset vaikutukset sisämarkkinoilla. Komission esityksen mukaan tuki sektoreille, jotka ovat ”absoluuttisesti taantuvia” ei lähtökohtaisesti olisi mahdollinen. Lisäksi aluetuki olisi kiellettyä tilanteissa, jossa tuensaaja on kahden edellisen vuoden aikana lopettanut vastaavan toiminnan ETA-alueella ja siirtänyt toimintaa tuen myöntäneelle alueelle. Käytännössä komission esitys tarkoittanee sitä, että alueellisin perustein myönnettyt tuki kapasiteetin lisäämiseen rakenteellisesta ylikapasiteetista kärsivillä aloilla ei olisi todennäköisesti mahdollinen aluetukikaudella 2014–2020. Suomi ei vastusta tuen hyväksyttävyyden analyysin kiristämistä muiltakaan osin: on asianmukaista, että esimerkiksi aluetukisuuntaviivojen nojalla myönnettävien suurien investointitukien oikeasuhtaisuus ja kannustavuus arvioidaan tarkasti.

Komissio ehdottaa myös kannustavan vaikutuksen muodollisen kriteerin muuttamista siten, että tuettu toiminta ei saa alkaa ennen tukipäätöstä. Töiden aloittamisella tarkoitettaisiin käytännössä investoinnin rakennustöiden aloittamista tai ensimmäistä hanketta koskevaa sitoumusta; sen sijaan toteuttavuustutkimusten tekeminen ja lupien hakeminen olisi sallittua ennen tukipäätöstä. Nykyisen kannustavaa vaikutusta koskevan muodollisen kriteerin mukaan riittää, että tukihakemus on jätetty ennen töiden aloittamista. Kyseinen muutos koskisi todennäköisesti myös muita horisontaalisia valtiontukisääntöjä sekä ryhmäpoikkeusasetusta, joihin suuri osa Suomen tukijärjestelmistä perustuu. Suomen näkemyksen mukaan kyseinen muutos ei huomioi riittävällä tavalla tuen laadullisia vaikutuksia. Kaavamaisesti kaikkiin tukimuotoihin sovellettuna ko. kriteeri ei johda optimaalisiin lopputuloksiin, eikä se välttämättä paranna EU:n valtiontukipolitiikan vaikuttavuutta. Säännön soveltamisella saattaa olla vaikutuksia esimerkiksi innovaatiotoiminnan saralla, jonka nopea ja syklinen luonne tyypillisesti edellyttää hankkeen toteuttamista ilman suuria viivytyksiä. Säännös ei myöskään ottaisi huomioon Suomen vaikeita talviolosuhteita. Jollei tukipäätöstä saada annettua riittävän aikaisin ennen rakentamiskauden alkua, käytännössä työn aloittamiseen yleensä syntyy vuoden viive, kun aloittaminen lykkääntyy talven ylitse. Lisäksi säännös näyttäisi aiheuttavan tukikelpoisten kustannusten erilaista käsittelyä silloin, kun hanketta tuetaan EU:n varoin.

Pääasiallinen sisältö:

Alueellisten valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen on osa Euroopan komission 8.5.2012 käynnistämää EU:n valtiontukivalvonnan modernisaatiota (KOM 2012(209 Final)). Uudistuksella on kolme tavoitetta. Tavoitteena on ensinnäkin uudistaa valtiontukisääntelyä siten, että valtiontuella edistetään talouskasvua Eurooppa 2020-tavoitteiden mukaisesti. Toiseksi uudistuksella tavoitellaan valtiontukivalvonnan painopisteen siirtämistä eniten kilpailua vääristäviin tapauksiin sisämarkkinoilla. Tällä tarkoitetaan yhtäältä suurten ja kilpailua vääristävien tukien tarkempaa valvontaa, toisaalta vain vähän kilpailua vääristävien tukien yksinkertaisempaa analysointia. Uudistuksen kolmantena tavoitteena on yhdenmukaistaa ja virtaviivaistaa valtiontukisääntöjä ja nopeuttaa valtiontukimenettelyjä.

Valtiontukiuudistuksen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää komissiolta niin tuen hyväksyttävyyttä koskevien sääntöjen (suuntaviivat, puitteet) kuin ryhmäpoikkeusasetuksen tarkistamista. Käytännössä uudistuksen keskiössä on yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen uudistus siten, että entistä useammat tukiluokat tulevat jatkossa ryhmäpoikkeuksen piiriin. Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisista tuista ei tarvitse tehdä komissiolle etukäteisilmoitusta, ja tuet voidaan ottaa joutuisasti käyttöön ilman komission ennakkohyväksyntää. Suuntaviivojen nojalla arvioitaisiin jatkossa tuet, joiden kilpailua vääristävät vaikutukset ovat huomattavat. Suuntaviivojen mukaiset tuet edellyttäisivät komissiolle tehtävää ennakkoilmoitusta.

Valtiontukivalvonnan modernisaatiohankkeen yhteydessä aluetuen suuntaviivat on ensimmäinen horisontaalisista suuntaviivoista, joita koskevan luonnoksen komissio on toimittanut jäsenvaltioille kommentoitavaksi. Komissio on ilmoittanut, että suuntaviivoissa määritellyjä tuen hyväksyttävyyden kriteerejä (yhteisiä periaatteita) tullaan soveltuvin osin soveltamaan myös muiden valtiontukisääntöjen (esimerkiksi T&K&I-valtiontukia koskevat puitteet, Ympäristö- ja energia-alan suuntaviivat) osatekijöihin. Komissio julkaisee luonnokset kyseisistä säännöiksi vuoden 2013 aikana. Lisäksi komissio tulee kevään 2013 aikana julkaisemaan luonnoksen uudeksi ryhmäpoikkeusasetukseksi, johon suurin osa Suomen tukijärjestelmistä (ml. alueelliset valtiontuet) jatkossa perustuisi.

Yksityiskohtaisia kantoja mahdollistavia konkreettisia ehdotuksia muista em. valtiontukisäännöistä ei ole vielä käytettävissä. Suomen yksityiskohtainen kanta komission uudistushankkeen eri osa-alueisiin tullaan muodostamaan siinä vaiheessa, kun kutakin sääntöä koskevan ehdotuksen konkreettinen sisältö on tiedossa. Eduskuntaa tullaan informoimaan asianmukaisesti, kun komission luonnokset eri suuntaviivoista on julkaistu.

* * *

1) Aluetukikartat (suuntaviivojen jakso 5)

- Komissio esittää aluetuen väestöpeitoksi 42 % koko unionin alueella.
- Suomessa väestöpeitoksi tulisi esityksen mukaan 21,7 %, josta 18,3 % on harvan asutuksen aluetta ja 3,4 % ennalta määrittelemättömiä c-alueita.
- Tavoite aluetukialueiden väestöpeitoksi Suomessa on noin 27 %. Käytännössä Suomen esittämät kriteerit ja voimassa olevan NUTS -alueluokituksen käyttö harvaan alueiden määrittelyssä mahdollistaisivat sen, että Suomen väestöpeittotavoite täyttyisi.

Komissio jakaa aluetukikelpoiset alueet kahteen ryhmään: ns. a-alueisiin ja c-alueisiin. A-alueilla tarkoitetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisia alueita, joiden taloudellinen tilanne on äärimmäisen epäsuotuisa, kun sitä verrataan koko unioniin. Komissio katsoo suuntaviivaluonnoksessa tämän edellytyksen täyttyvän sellaisten NUTS2- alueiden osalta, joiden bruttokansantuote on alle 75 prosenttia EU27 keskiarvosta. Lisäksi SEUT-sopimuksen 349 artiklassa määritellyt syrjäisimmät alueet on määritelty a-alueiksi (Ranskan, Espanjan ja Portugalin merellä olevat/merentakaiset alueet).

C-alueita ovat puolestaan alueet, joilla komissio voi hyväksyä valtiontuen SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Määräys antaa komissiolle mahdollisuuden hyväksyä tuen alueilla, jotka ovat epäedullisessa asemassa kansalliseen keskiarvoon nähden. Seuraavat alueet katsotaan komission esityksessä ennalta määritellyiksi c-alueiksi:

- a. entiset a-alueet, joiden BKT asukasta kohden on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta: NUTS 2 -alueet, jotka nimettiin a-alueiksi kaudella 2011–2013 ja joiden BKT henkeä kohden on vähemmän kuin 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta;
- b. harvaan asutut alueet: NUTS 3 -alueet, joilla on vähemmän kuin 12,5 asukasta neliökilometrillä (perustuen Eurostatin tietoihin väestötiheydestä vuonna 2010).

Ohjelmakaudella 2007 - 2013 ei Pohjois-Savon näkökulmasta ollut merkitystä sillä, oliko harva asutus määritelty NUTS III tai NUTS II- tasolla, koska silloinen Itä-Suomen NUTS II -alue nimettiin tukialueeksi talouskehitysalueena eli entisenä a-alueena. Sen sijaan Keski-Pohjanmaan osalta sillä oli merkitystä, koska silloinen Pohjois-Suomen NUTS II -alue (Lappi, Pohjois-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa) nimettiin ennalta määräytyksi tukialueeksi nimenomaan harvan asutuksen (alle 8 henkeä per neliökilometri) perusteella.

Ennalta määritellyiksi c-alueiksi komission esityksessä kuuluvat harvaan asutut alueet: NUTS 3 -alueet, joilla on vähemmän kuin 12,5 asukasta neliökilometrillä. Suomessa tähän kuuluvat Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi.

Suomen kannalta on olennaista, että voimassa olevien suuntaviivojen määrittelykriteerit harvan asutuksen osalta säilyvät myös uusissa suuntaviivoissa. Määrittelyn tulisi tapahtua sekä NUTS II –tasolla (alle 8 henkeä neliökilometrillä) että NUTS III –tasolla (alle 12,5 henkeä neliökilometrillä). Lisäksi on olennaisen tärkeää, että määrittelyssä käytetään vuoden 2010 NUTS -alueluokitusta komission esittämän vanhan vuoden 2006 NUTS -alueluokituksen sijaan. Näillä muutoksilla koko Itä- ja Pohjois-Suomi saataisiin mukaan tukialueisiin.

Komissio määrittää kunkin jäsenvaltion osalta ennalta määritettyjen c-alueiden ulkopuolisten NUTS III-alueiden väestömäärän käyttäen hyväkseen kansallisia eroja BKT:ssa ja työttömyysasteessa

verrattuna vastaaviin EU:n keskiarvoihin ja ennalta määriteltyjen alueiden ulkopuolisten alueiden väestömäärään. Suomen väestöpeitto tulisi olemaan tältä osin edellä mainittu 3,4%.

Jäsenvaltio voi käyttää edellä mainitun väestömäärän tukialueiden nimeämiseen seuraavia kriteerejä. Suomessa tämä tarkoittaa harvaan asuttujen alueiden ulkopuolisten tukialueiden nimeämistä.

- a) Arviointikriteeri 1: viereiset alueet, joilla on vähintään 100 000 asukasta (Suomessa 50 000, sillä ennalta määrittelemättömien c-alueiden väestönkattavuus on alle 1 miljoonaa asukasta) ja jotka sijaitsevat sellaisilla NUTS 2- tai NUTS 3 -alueilla, joiden
 - BKT asukasta kohden on alle EU-27:n keskiarvon tai
 - työttömyysaste on yli 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta.
- b) Arviointikriteeri 2: NUTS 3 -alueet, joiden asukasmäärä on alle 100 000 ja joiden
 - BKT asukasta kohden on alle EU-27:n keskiarvon tai
 - työttömyysaste on yli 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta.
- c) Arviointikriteeri 3: saaret ja vierekkäiset alueet, joille on ominaista samanlainen maantieteellinen eristyneisyys (esim. niemimaat tai vuoristoalueet) ja joiden
 - BKT asukasta kohden on alle EU-27:n keskiarvon tai
 - työttömyysaste on yli 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta tai
 - asukasmäärä on alle 5 000.
- d) Arviointikriteeri 4: NUTS 3 -alueet tai NUTS 3 -alueiden osat, jotka muodostavat vierekkäisiä alueita, jotka ovat a-alueen vieressä tai jotka jakavat maarajan ETA:n tai EFTA:n ulkopuolisen maan kanssa.
- e) Arviointikriteeri 5: vierekkäiset alueet, joilla on vähintään 50 000 asukasta (Suomessa 25 000, sillä ennalta määrittelemättömien c-alueiden väestönkattavuus on alle 1 miljoonaa asukasta) ja jotka ovat suuren rakennemuutoksen tai vakavan suhteellisen taantumien kohteena, edellyttäen, että kyseiset alueet eivät sijaitse NUTS 3 -alueilla tai vierekkäisillä alueilla, jotka täyttävät edellytykset tulla nimetyiksi ennalta määritellyiksi alueiksi tai jotka voidaan nimetä arviointikriteerien 1–4 mukaisesti. Jäsenvaltion on osoitettava, että sovellettavat edellytykset täyttyvät vertailemalla kyseisten alueiden tilannetta muiden samantapaisten alueidentiteettien unionissa sosioekonomisten indikaattorien perusteella.

Suomen näkemyksen komission arviointikriteerejä voidaan pitää riittävän joustavina lukuun ottamatta Ahvenanmaan tapausta.

Suomen näkemyksen mukaan Ahvenanmaan (pl. Maarianhamina) tulisi olla tukikelpoinen myös ohjelmakaudella 2014–2020. Komission esitys mahdollistaa tukikelpoisiksi alueiksi mm. saaret tai muut erityksessä olevat alueet, mikäli ko. alueiden bkt/asukas jää alle EU-27 keskiarvon, mikäli alueen työttömyys ylittää 115% kansallisesta keskiarvosta tai asukasmäärä on alle 5000.

Mikäli tarkastellaan Ahvenanmaata kokonaisuutena NUTS II / III – alueena, alue ei täytä kumpaakaan tukikelpoisuuskriteeriä. Komission esittämä vaihtoehtoinen tukikelpoisuuden määritelmä 153(c) antaa *Ahvenanmaan saariston* (Ålands skärgårds) seutukunnalle mahdollisuuden tulla määritellyiksi tukikelpoiseksi alueeksi. Sen sijaan *Ahvenanmaan maaseudun* (Ålands landbygd) mukaan saaminen edellyttää nykyisten suuntaviivojen kohdan 31 joustomahdollisuuksien säilyttämistä myös uusissa suuntaviivoissa.

2) Alueelliseen investointitukeen sovellettavat enimmäistuki-intensiteetit ja suuryritysten tukimahdollisuuksien poistuminen c-alueilta (suuntaviivojen kohta 10 ja jaksot 156-163)

Komissio esittää suuntaviivaluonnoksessa, että suurille yrityksille c-alueilla myönnetyn alueellisen investointituen suorat kielteiset vaikutukset ovat todennäköisesti myönteisiä vaikutuksia suuremmat. Sen johdosta alueellinen investointituki olisi komission mielestä rajoitettava c-alueilla pk-yrityksiin. Lisäksi komissio esittää c-alueilla tukitason laskua 5 prosenttiyksiköllä siten, että pienten yritysten tukitaso olisi enintään 30 prosenttia ja keskisuurten yritysten 20 prosenttia. Komission esityksen mukaan aluetukisuuntaviivojen tukitasot laskevat myös a-alueilla pois lukien alueet, joiden BKT-asukasta kohden on alle 45 prosenttia EU-27:n keskiarvosta. Näillä alueilla suuryrityksille sallittu enimmäistuki-intensiteetti olisi jatkossakin 50%. Komission esittämää muutoksia tukitasoissa on kuvattu lähemmin E-kirjeen liitteessä 1.

Komission mukaan investointeihin tai taloudellisen toiminnan säilyttämiseen heikommin kehittyneellä alueella liittyvät alueelliset haitat vaikuttavat yleensä vähemmän suuriin yrityksiin kuin pk-yrityksiin. Komissio perustelee kantaansa sillä, että suurten yritysten on helpompi saada pääomaa ja luottoa maailman markkinoilla eikä tietyn epäsuotuisan alueen rajoitetumpi rahoituspalvelujen tarjonta sen vuoksi haittaa niitä yhtä paljon. Lisäksi suurten yritysten tekemät investoinnit voivat tuottaa mittakaavaetuja, jotka vähentävät sijaintiin liittyviä alkukustannuksia ja jotka monilta osin eivät ole sidoksissa alueeseen, jossa investointi toteutetaan. Toisaalta investointeja tekevillä suurilla yrityksillä on yleensä huomattavasti neuvotteluvoimaa viranomaisiin nähden, mikä saattaa johtaa tuen myöntämiseen perusteettomasti. Lisäksi komissio toteaa, että suuret yritykset ovat todennäköisemmin merkittäviä toimijoita kyseisillä markkinoilla ja sen vuoksi investointi, johon tukea myönnetään, voi muuttaa kilpailun edellytyksiä kyseisillä markkinoilla. Tämän johdosta tuen kannustavaa vaikutusta ja oikeasuhteisuutta ei ehkä aina voida varmistaa, mikä johtaa merkittäviin kilpailun vääristymiin.

Suomi pitää komission esitystä kannatettavana niin tukitasojen laskun kuin suuryritysten tukimahdollisuuksien poistumisen c-alueilla osalta. Suomen kanta perustuu kokonaisanalyysiin yhtäältä 1) aluetukien positiivisista aluekehitysvaikutuksista Suomessa, toisaalta 2) aluetukien kilpailua vääristävistä vaikutuksista EU:n sisämarkkinoilla. Aluetukien koheesiotavoitteiden osalta Suomi katsoo, että pk-yrityksille myönnettyt tuet ovat vaikuttavampia verrattuna suuryrityksille myönnettyihin tukiin. Suuryrityksille myönnettyjen tukien vaikuttavuus on usein vähäinen ja jopa kyseenalainen johtuen tuen pienuudesta suhteessa yrityksen resursseihin. Vastaavasti kilpailunäkökulmasta erityisesti suurille yrityksille myönnetty tuki voi huomattavasti vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailuun ml. investointien sijoittumiseen EU:n sisällä.

3. Komissiolle ilmoitettavat tuet (suuntaviivojen jakso 2)

Komission aluetukisuuntaviivaluonnoksen mukaan jatkossa neljä tukiluokkaa on valtiontukien ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Ensinnäkin *tietyille taloudellisen toiminnan aloille* suunnatut investointitukiohjelmat sekä tietynmuotoiset toimintatukiohjelmat tulee edelleen ilmoittaa komissiolle. Komissio katsoo, että ohjelma on suunnattu tietyille toimialoille silloin, kun se kattaa vain yhden valmistusteollisuuden tai palvelualan toiminnon tai rajoitetun määrän tällaisia toimintoja. Myös tukiohjelmat, joiden perusteella on mahdollista myöntää investointitukea laivanrakennusteollisuudelle, on ilmoitettava komissiolle. Lisäksi komissio on esityksessään katsonut, että tietyille sensitiivisille aloille myönnetty aluetuki (hiili-, teräs- ja synteettikuituteollisuus) ei sovellu lainkaan sisämarkkinoille.

Toiseksi komissiolle tulee edelleen ilmoittaa *suuret yksittäiset tuet*, jotka on myönnetty tukiohjelman perusteella myönnetty tuki tai ohjelman ulkopuolella. Ilmoitusvelvollisuus koskee tilanteita, joissa hankkeen tukikelpoiset kustannukset ylittävät 100 miljoonaa euroa ja tuen määrä ylittää suuntaviivoissa vahvistetun kynnysarvon (suuntaviivojen jakso 2.2.). Käytännössä tuen ilmoittamisvelvollisuus on porrastettu tuki-intensiteetin mukaan. Esimerkiksi investointihankkeessa, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat vähintään 100 miljoonaa euroa, alueella jolla sovelletaan 20 prosentin tuki-intensiteettiä, olisi ilmoitusta edellyttävä raja-arvo 15 miljoonaa euroa. Vastaavasti a-

alueella, jolla sovelletaan 50 prosentin tuki-intensiteettiä, ilmoitusta edellyttävän tuen raja-arvo olisi 37,5 miljoonaa euroa.

Kolmanneksi komission esityksen mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava (tukimäärästä riippumatta) kaikista suurten yritysten tai pk-yritysten hankkeisiin myönnettävästä investointituesta, jos tuensaaja on lopettanut samantapaisen tuotantotoiminnan ETA:ssa tuen myöntämistä edeltävien kahden vuoden aikana tai jos tuensaaja aikoo lopettaa kyseisen toiminnan kahden vuoden kuluessa investoinnin toteuttamisesta (aluetukisuuntaviivaluonnoksen jakso 2.3).

Neljänneksi alueelliset toimintatukiohjelmat on edelleen ilmoitettava komissiolle, koska niistä aiheutuu kilpailulle ja kaupalle suuri vääristymisen riski.

Aluetukikaudella 2007–2013 Suomen ainoa komissiolle ilmoittama tukiohjelma on ollut alueellisen kuljetustuen ohjelma (N88/2008 – K(2008 3427 Lopullinen)). Komission esityksen mukaan syrjäisimmillä tai harvaan asutuilla alueilla syrjäiseen sijaintiin perustuva lisäkuljetuskustannusten tuki kuului kaudella 2014 – 2020 ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan, eikä siitä enää tarvitsisi ilmoittaa komissiolle alueellisten valtiontukien suuntaviivojen mukaisesti.

4. Aluetuen soveltuvuuden arviointi (suuntaviivojen jakso 3)

Komissio arvioi sille ilmoitetut valtiontuet suuntaviivojen 3-jakson mukaisesti. Jäsenvaltion tulee todentaa komissiolle, että tuella on 1) todellinen vaikutus koheesiotavoitteiden saavuttamiseen; 2) tuella tavoiteltua oikeudenmukaisuustavoitetta ei saavuteta markkinoiden toimin; 3) tuki on asianmukainen väline, eikä vastaaviin koheesiotavoitteisiin päästäisi vaihtoehtoisten toimenpiteiden avulla (esim. infrastruktuurin kehittäminen); 4) tuella on kannustava vaikutus (tuki muuttaa tuensaajan käyttäytymistä siten, että se harjoittaa aluekehitystä edistävää ylimääräistä toimintaa, jota se ei harjoittaisi ilman tukea); 5) tuki on oikeasuhtaista, ja se rajautuu välttämättömään vähimmäismäärään, joka tarvitaan investointien toteuttamiseen kyseisellä alueella. Lisäksi tukea myöntävän jäsenvaltion tulee valtiontuki-ilmoitusprosessissa osoittaa, että 6) tuen kilpailua vääristävät vaikutukset ovat rajalliset ja että; 7) tuki on myönnetty läpinäkyvästi. Jos yksikin edellä mainituista kriteereistä ei täyty, komissio katsoo että tuki ei sovellu sisämarkkinoille. Muussa tapauksessa komissio suorittaa ns. tasapainotestin, jossa arvioidaan ovatko tukitoimenpiteen myönteiset vaikutukset (aluekehityksen tukeminen) suuremmat kuin tuen haitalliset vaikutukset jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailuun.

Komissio on esittänyt suuntaviivaluonnoksessa yksityiskohtaisia kriteerejä sen osalta, miten ko. seikat määritetään. On huomattava, että Suomen omat tukijärjestelmät eivät tulisi suuntaviivojen mukaisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin, vaan ne arvioitaisiin ns. ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella. Komissio on EU:n valtiontuki uudistuksen yhteydessä ilmoittanut, että se soveltaa yhteisiä periaatteita tuen hyväksyttävyyden arviointiin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vastaavia kriteerejä saatetaan sisällyttää myös muita kuin aluetukia koskevaan säännöstöön (esim. tutkimus ja kehitystoiminnan valtiontukia koskevat puitteet, ympäristönsuojelua koskeva valtiontukisääntely, yleinen ryhmäpoikkeusasetus). Suomen kannanmuodostus näihin komission säännösehdotuksiin on kuitenkin mahdollista vasta siinä vaiheessa, kun ne on annettu. Ehdotukset tullaan antamaan vuoden 2013 aikana.

Vaikka suuntaviivojen hyväksyttävyyden arviointi ei koske Suomen tukijärjestelmiä, Suomen kannalta on tarkoituksenmukaista varmistaa, että kilpailijavaltioiden myöntämät suuret, kilpailua vääristävät tuet, ovat tiukan arvioinnin kohteena. Suomen näkemyksen mukaan aluetukikaudella 2007–2013 valtiontukisäännösto ei ole huomioinut riittävällä tavalla esimerkiksi rakenteellisesta ylikapasiteetista kärsiville aloille myönnettävien valtiontukien haitallisia vaikutuksia: uusia tuotantolaitoksia on perustettu ylikapasiteettialoilla valtiontuella tilanteessa, jossa samaan aikaan tuotantoa on ajettu alas muualla EU:ssa. Aluetuen myöntäminen on tällaisissa tilanteissa paitsi vääristänyt huomattavasti

kilpailua EU:n sisällä myös estänyt tuen kohteena olevien toimialojen välttämätöntä rakennemuutosta. Käytännössä nykyisin voimassaolevissa säännöissä komissio on huomionut alan rakenteellisen ylikapasiteetin tukien hyväksyttävyyden analyysissa vain tilanteissa, jossa tuella aikaansaatu kapasiteetin lisäys on ollut 5% markkinoista.

Tuen kilpailua vääristävä vaikutukset: Suuntaviivaluonnoksessa komissio tekee eron kahdenlaisiin kilpailun ja kaupan vääristymiin: tuotemarkkinavääristymisiin ja tuen sijaintipaikkaa koskeviin vaikutuksiin. Tuotemarkkinavääristymillä tarkoitetaan tilannetta, jossa tuki estää markkinamekanismia tuottamasta tehokkainta mahdollista ratkaisua. Esimerkiksi valtiontuella aikaansaatu kapasiteetin lisäys tehottomilla markkinoilla saattaa huomattavasti vääristää kilpailua: tuen avulla kilpailijat, jotka muutoin kykenisivät pysymään markkinoilla, pakotetaan ulos markkinoilta valtiontuen vuoksi. Komissio toteaa, että se keskittyy investointitukia arvioidessaan nimenomaan näiden vaikutusten tutkimiseen. Tilanteissa, joissa tuella luotu kapasiteetti koskee rakenteellisesti ”absoluuttisesti taantuvia markkinoita”, komissio voi katsoa kielteiset vaikutukset niin suuriksi, ettei tuki ole lainkaan sallittua. Suomen näkökulmasta ko. arviointikriteeriä voidaan pitää asianmukaisena, sillä se todennäköisesti estäisi valtiontuella tehdyt merkittävät kapasiteetinlisäykset esimerkiksi laivanrakennusallalle tai metsä/paperialalla. Esityksen mukaan markkinoiden tehottomuutta mitattaisiin ottamalla lähtökohtaisesti vertailukohdaksi ETAn BKT kolmelta edelliseltä vuodelta ennen hankkeen aloittamista tai ennustetun kasvun perusteella (suuntaviivojen kohdat 118–120).

Aluetuki voi vaikuttaa myös luonteensa vuoksi yritystoiminnan sijaintiin siten, että yhdelle alueelle suunnatun investoinnin johdosta toisella alueella investointi menetetään. Tältä osin komission arviointikehikko on niin ikään asianmukaisen tiukka. Aluetuen myöntäminen ei ole lähtökohtaisesti sallittua tilanteissa, jossa investointi olisi ilman tukea sijoitettu alueelle, jonka tukitaso on sama tai korkeampi kuin kohdealueen tukitaso. Lisäksi jos voidaan osoittaa, että tuensaja on tuen myötä lopettanut samantapaisen toiminnon toisella ETA:ssa sijaitsevalla alueella ja siirtää toiminnon tukea myöntäneen jäsenvaltion alueelle, kyseessä on lähtökohtaisesti kielletty valtiontuki (suuntaviivojen kohdat 122–124).

Muut tuen hyväksyttävyyden kriteerit: myös muita tuen hyväksyttävyyden kriteerejä voidaan pitää Suomen näkökulmasta tarkoituksenmukaisina. Arviointi mm. edellyttää, että tuen määrä määritetään vertaamalla investoinnista aiheutuvia ylimääräisiä nettokustannuksia vaihtoehtoiseen tilanteeseen, jossa tukea ei myönnettäisi. Näin voidaan varmistaa, että tuki kilpailijamaiden myöntämä tuki rajautuu välttämättömään, eikä ylikompensaatiota makseta (jakso 3.5.). Myös tuen kannustava vaikutusta todennettaessa on arvioitava, mitä tapahtuisi, jos tukea ei myönnettäisi (vaihtoehtoinen tilanne). Tuen myöntävän viranomaisen tehtävänä olisi varmistaa yrityksen asiakirja-aineistoon nojautuen, että investointi ei olisi ollut riittävän kannattava ilman tukea. Arviointi ei todennäköisesti koskisi Suomen tukijärjestelmiä, jotka olisivat ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisen kevyemmän arviointimenettelyn piirissä.

Kannustava vaikutus -kriteeri: komissio on meneillään olevan EU:n valtiontukisääntelyn modernisaation yhteydessä korostanut valtiontuen kannustavan vaikutuksen merkitystä tuen hyväksyttävyyttä arvioitaessa. Kun tuella on kannustava vaikutus, tuki muuttaa yrityksen käyttäytymistä niin, että se harjoittaa sellaista alueen kehitystä edistävää ylimääräistä toimintaa, jota se ei harjoittaisi ilman tukea tai harjoittaisi rajoitetusti tai eri tavalla taikka eri paikassa.

Aluetukisuuntaviivaluonnoksessa komissio esittää, että kannustavan vaikutuksen muodollinen kriteeri täytyisi vain, jos yritys ei aloita hankkeen toteuttamista ennen kuin yritys on saanut viranomaiselta päätöksen tuesta. Hankkeen aloittamiseksi ei katsottaisi toteuttavuustutkimusten tekemistä tai lupien hankkimista. Nykyisin valtiontukisääntelyssä tuen kannustavan vaikutuksen muodollisen kriteerin katsotaan täyttyvän, kun tukihakemus on jätetty ennen kuin työt aloitetaan. Ehdotuksen myötä tuensaja ei voisi jatkossa aloittaa töitä ennen tukiviranomaisen hyväksyvää päätöstä. Komission ehdotus olisi todennäköisesti horisontaalinen, ja se koskisi kaikkia EU:n valtiontuki uudistuksen yhteydessä uudistettavia valtiontuen hyväksyttävyyden (esim. T&K-valtiontukipuitteet,

ryhmäpoikkeusasetus, ympäristönsuojelun suuntaviivat) sääntöjä. Lähes kaikki Suomen yritystukijärjestelmät perustuvat ko. säännöstöön.

Komission tavoitteena on ehdotuksen myötä parantaa valtiontukien vaikuttavuutta ja varmistaa, että tuella on todellinen vaikutus tuensaajan käyttäytymiseen. Kannustava vaikutus kuuluu jo nykyisellään valtiontukisääntelyn peruskriteeristöön, mutta komission kokemus nykyisistä tukisäännöistä on, että niiden nojalla myönnettyjen tukien kohdalla jäsenmaat saattavat myöntää tukea tilanteissa, joissa yritys olisi toteuttanut saman hankkeen myös ilman tukea. Nykyisin muodollisen kriteerin ohella (tukihakemus jätetty ennen töiden aloitusta) suurten yritysten tulee osoittaa, että hanke/toiminta kasvaa merkittävästi tuen seurauksena. Suurten alueellisten investointihankkeiden (2009/C223/02) kohdalla kannustava vaikutus tulee todentaa osoittamalla komissiolle, että tuella on vaikutus investoinnin tai sijaintipaikan valintaan.

Suomen näkökulmasta komission ehdotus antaa melko yksipuolisen kuvan yritystukien kannustavan vaikutuksen arvioimisesta. Suomessa on käytössä lakiin perustuva vaikuttavuuden arviointimenetelmä, jossa yritysten jokaisen hankkeen osalta arvioidaan, mikä on tuen vaikutus hankkeen toteuttamiseen. Myönnettävältä tuelta edellytetään, että hanketta ei toteutettaisi lainkaan ilman myönnettävää tukea tai että tuki mahdollistaa hankkeen toteuttamisen nopeammassa aikataulussa, laadullisesti korkeatasoisempana tai laajempaan.

Erityisesti pk-yritysten kehittämishankkeissa oikea-aikaisuus on usein keskeinen menestystekijä. Esimerkiksi uuden tuotteen markkinoille tuomisen onnistuminen saattaa olla aikataulullisesti hyvinkin kriittinen, jolloin markkinointimahdollisuuksien kartoituksen, tuotekehityksen ja tuotannon käynnistymiseen liittyvien investointien toteutukseen täytyy sujua viivytyksettä. Tämän takia komission ehdotus, kaavamaisesti sovellettuna, saattaa johtaa epäoptimaalisiin lopputuloksiin, eikä se välttämättä paranna EU:n valtiontukipolitiikan vaikuttavuutta.

Lisäksi on huomattava, että esitys kannustavan vaikutuksen muodollisen kriteerin muuttamisesta on jossain määrin ristiriitainen suhteessa EU-osarahoitteisten ohjelmien säännöstöön. Esimerkiksi EU:n maaseuturahastoa koskeissa säädöksissä ei ole tällaista vaatimusta, kun tukea myönnetään EU:n perussopimuksen 42 artiklan soveltamisalaan luettaviin investointeihin (maataloustuotteet). Niiden osalta tukihakemuksen jättämisen jälkeen syntyvät menot olisivat tukikelpoisia. Maaseuturahaston rahoituksella tuettavia investointeja koskevia sääntöjä sovelletaan myös muihin kuin EU:n perussopimuksen 42 artiklan soveltamisalaan luettaviin investointeihin, joita tuetaan maaseutuohjelmasta EU:n maaseuturahaston varoin. Tällöin kuitenkin on noudatettava asianomaisia valtiontukisääntöjä. Käytännössä jos tuki myönnettäisiin tulevan ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena, ennen aloittamista syntyvien tukikelpoisten kustannusten eritelmää pitäisi soveltaa suppeammin kuin mitä EU:n maaseuturahastolainsäädäntö mahdollistaisi.

Myöskään maaseuturahaston uutta rahastokautta 2014–2020 koskevan komission antaman asetusehdotuksen (KOM(2011 627/2) 67 artiklan mukaan jäsenvaltiot voisivat sopia ohjelmissaan, että tukikelpoisia ovat vain menot, jotka ovat aiheutuneet vasta sen jälkeen, kun toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt tukihakemuksen. Jos tällaista rajoitetta ei oteta ohjelma-asiakirjaan, ainoaksi vaihtoehdoksi myöntää rahoitusta maaseuturahastossa näyttäisi tällöin jäävän myöntää tuki de minimis -tukena, jotta Annex I ja Non-Annex I -investointien aloittaminen määriteltäisiin samoin perustein. De minimis -tuki aiheuttaa kuitenkin siinä määrin sekä hallintokustannuksia että rajoitteita tuen saajalle, ettei de minimis -tuen käyttö ole tarkoituksenmukaisin valtiontukiperusta, varsinkaan käytettäessä EU:n varoja.

Kansallinen käsittely:

Komissio julkaisi 24.1.2013 luonnoksen aluetuen suuntaviivoiksi kaudelle 2014-2020.

E-kirjettä on käsitelty EU12 kilpailu-, valtiontuki- ja hankintajaostossa sekä Alue- ja rakennepolitiikan EU4-jaostossa kirjallisessa menettelyssä 5-7.2.2013.

Asiaa käsitellään komission ja jäsenvaltioiden välisessä multilateraalikokouksessa 11-12.2.2013.

Komission käynnistämän julkisen kuulemisen määräaika on 11.3.2013.

Eduskuntakäsittely:

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Ehdotus on suoraan sovellettavissa Suomessa (ml Ahvenanmaa), eikä sillä ole suoria lainsäädäntövaikutuksia. Ehdotuksella saattaa olla välillisiä vaikutuksia Suomen aluetukijärjestelmiä koskevaan tukilainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset:

EU:n valtiontukisääntelyssä asetetaan raamit jäsenvaltioiden valtiontukipolitiikalle. Ehdotuksella ei ole suoria budjettivaikutuksia.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Tukitasot nykyisin voimassa oleva sääntelyssä 2007–2013 (keskisuurten yritysten kohdalla tukitasoja korotetaan 10 prosentilla, ja pienten yritysten kohdalla 20 prosentilla)		Komission aluetukisuuntaviivaluonnoksen ehdotus enimmäistukitasoiksi 2014–2020 (keskisuurten yritysten kohdalla tukitasoja korotetaan 10 prosentilla, ja pienten yritysten kohdalla 20 prosentilla)	
Alueen kuvaus	Enimmäistuki-intensiteetti suurten yritysten kohdalla	Alueen kuvaus	Enimmäistuki-intensiteetti suurten yritysten kohdalla
A-alueet, joiden BKT asukasta kohden on alle 45 % EU-27:n keskiarvosta	50%	A-alueet (NUTS II), joiden BKT asukasta kohden on alle 45 % EU-27:n keskiarvosta	50%
A-alueet, joiden BKT asukasta kohden on alle 60 % EU-27:n keskiarvosta	40%	A-alueet (NUTS II), joiden BKT asukasta kohden on 45–60% EU27 keskiarvosta	35%
Ns.A-alueet, joiden BKT asukasta kohden on alle 75 %, EU-27:n keskiarvosta	30%	A-alueet (NUTS II), joiden BKT asukasta kohden on yli 60%, EU2-7:n keskiarvosta	20%
C-alueet	15 %	C-alueet	Tuki ei mahdollinen suuryrityksille (keskisuurten yritysten tukitaso 20%)
		C-alueet, jotka entisiä A-alueita ja joiden BKT asukasta kohden on alle 90 % EU-27:n keskiarvosta	Edellä kuvattua c-alueiden tukitasoa voidaan nostaa 5 % ajalla 1.1.2014–31.12.2017
		C-alueet, jotka sijaitsevat A-alueen vieressä	Edellä kuvattua c-alueiden tukitasoa voidaan nostaa siten, että tuki-intensiteettien ero a-alueeseen nähden on enintään 15 prosenttiyksikköä

Asiasanat	alue- ja rakennepolitiikka, kilpailu, valtiontuki, aluepolitiikka
Hoitaa	TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, MAVI, MMM, OKM, OM, SM, STM, UM, VM, VNK, YM

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel XXX
[...](2012) XXX draft

**Kilpailun pääosaston yksiköiden asiakirja: luonnos vuosien 2014–2020 alueellisia
valtiontukia koskeviksi suuntaviivoiksi**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	1
1. Soveltamisala ja määritelmät	2
1.1. Aluetuen soveltamisala	2
1.2. Määritelmät	4
2. Ilmoitettava aluetuki.....	6
2.1. Tietyille toimialoille suunnatut investointitukiohjelmat	7
2.2. Ilmoitusta edellyttävän raja-arvon ylittävä yksittäinen investointituki.....	7
2.3. Yksittäinen investointituki, joka (mahdollisesti) liittyy saman tai samantapaisen toiminnon lopettamiseen ETA:ssa	7
2.4. Alueelliset toimintatukiohjelmat.....	7
3. Aluetuen soveltuvuuden arviointi	8
3.1. Vaikutus yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseen.....	9
3.1.1. Yleiset edellytykset	9
3.1.2. Yksittäinen investointituki	10
3.1.3. Toimintatukiohjelmat.....	11
3.2. Oikeudenmukaisuustavoitetta ei saavuteta markkinoiden toimin.....	12
3.3. Aluetuen asianmukaisuus	12
3.3.1. Asianmukaisuus verrattuna vaihtoehtoihin politiikan välineisiin	12
3.3.1.1. Investointitukiohjelmat	12
3.3.1.2. Yksittäinen investointituki	12
3.3.1.3. Toimintatukiohjelmat.....	12
3.3.2. Asianmukaisuus verrattuna erilaisiin tukivälineisiin	13
3.4. Kannustava vaikutus	13
3.4.1. Yleiset edellytykset	13
3.4.2. Yksittäinen investointituki	14
3.4.3. Toimintatukiohjelmat.....	15
3.5. Tuen oikeasuhteisuus / tuen rajaaminen välttämättömään.....	15
3.5.1. Yleiset edellytykset.....	15
3.5.1.1. Investointikustannusten perusteella laskettu tuki.....	16
3.5.1.2. Palkkakustannusten perusteella laskettu tuki	17
3.5.2. Yksittäinen investointituki	17
3.5.3. Toimintatuki.....	18
3.6. Kielteiset vaikutukset	18
3.6.1. Yleisiä näkökohtia.....	18

3.6.2.	Investointitukiohjelmat	20
3.6.3.	Yksittäinen investointituki	20
3.6.3.1.	Tuotemarkkinoiden vääristymät.....	20
3.6.3.2.	Sijaintipaikan vaikutukset	21
3.6.4.	Toimintatukiohjelmat	22
3.7.	Läpinäkyvyys	22
3.7.1.	Tukiohjelmat	22
3.7.2.	Yksittäinen tuki	22
4.	Arviointi	22
5.	Aluetukikartat.....	23
5.1.	Aluetukeen oikeutettujen alueiden väestökattavuus	23
5.2.	SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeus.....	23
5.3.	SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeus.....	24
5.3.1.	Ennalta määritellyt c-alueet.....	25
5.3.1.1.	C-väestökattavuuden jakaminen ennalta määritellyille c-alueille.....	25
5.3.1.2.	Ennalta määriteltujen c-alueiden nimeäminen	25
5.3.2.	Ennalta määrittelemättömät c-alueet.....	26
5.3.2.1.	Ennalta määrittelemättömän c-väestökattavuuden jakaminen jäsenvaltioiden kesken.....	26
5.3.2.2.	Suojatoimenpiteet ja vähimmäisväestökattavuus.....	26
5.3.2.3.	Ennalta määrittelemättömien c-alueiden nimeäminen	26
5.4.	Alueelliseen investointitukeen sovellettavat enimmäistuki-intensiteetit	28
5.4.1.	A-alueiden enimmäistuki-intensiteetit	28
5.4.2.	C-alueiden enimmäistuki-intensiteetit	28
5.5.	Ilmoittaminen ja toteaminen sisämarkkinoille soveltuvaksi	28
5.6.	Muutokset.....	29
5.6.1.	Väestökattavuusmarginaali	29
5.6.2.	C-alueiden väliarviointi.....	29
6.	Voimaantulo ja soveltaminen.....	29
7.	Uudelleentarkastelu.....	30
Liite I		31
Liite II		38
Liite III		39
Liite IV		40

Liite V	41
---------------	----

JOHDANTO

1. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan nojalla komissio voi katsoa, että tiettyjen epäedullisessa asemassa olevien Euroopan unionin alueiden taloudellisen kehityksen edistämiseen tarkoitettu valtiontuki soveltuu sisämarkkinoille¹. Tällaista valtiontukea kutsutaan alueelliseksi valtiontueksi.
2. Maantieteellisen kehityksen tavoite erottaa aluetuen muista tukimuodoista, joita ovat tuki tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin, työllisyystuki, koulutustuki ja ympäristötuki. Näillä tukimuodoilla tavoitellaan muita SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan mukaisia yhteistä etua koskevia tavoitteita [tosin joskus epäedullisessa asemassa olevien alueiden tukitaso on korkeampi näiden alueiden erityisvaikeuksien vuoksi².]
3. Aluetuki voi olla tehokasta ainoastaan silloin, kun sitä käytetään säästeliäästi ja oikeassa suhteessa ongelmiin ja sen myöntäminen keskittyy kaikkein epäedullisimmassa asemassa oleviin alueisiin Euroopan unionissa. Erityisesti sallittujen tuen enimmäismäärien olisi vastattava kyseessä olevien alueiden kehitykseen vaikuttavien ongelmien suhteellista vakavuutta. Lisäksi niiden etujen, joita tuella saavutetaan epäsuotuisan alueen kehittämisessä, on oltava suurempia kuin tuesta aiheutuva kilpailun vääristyminen³. Tuella saavutettavien etujen painoarvo vaihtelee todennäköisesti sovellettavan poikkeuksen mukaan siten, että kaikkein epäedullisimmassa asemassa olevilla, 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvilla alueilla voidaan hyväksyä kilpailun suurempi vääristyminen kuin 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan kuuluvilla alueilla⁴.
4. Aluetukea koskevan valtiontukien valvonnan ensisijainen tavoite on sallia tuki alueelliseen kehitykseen samalla kun varmistetaan jäsenvaltioiden väliset tasapuoliset toimintamahdollisuudet erityisesti estämällä tukikilpailun, joka voi aiheutua, kun jäsenvaltiot pyrkivät houkuttelemaan yrityksiä EU:n epäedullisessa asemassa oleville alueille, ja rajoittaa kauppaa ja kilpailuun kohdistuvat aluetuen vaikutukset pienimpään mahdolliseen.
5. Komissio esittää näissä suuntaviivoissa edellytykset, joiden täyttyessä aluetuen voidaan katsoa soveltuvan sisämarkkinoille, ja vahvistaa kriteerit niiden alueiden määrittämiseksi, jotka täyttävät SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaiset edellytykset.

¹ SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla aluetukikelpoiset alueet eli a-alueet ovat usein epäedullisessa asemassa taloudellisen kehityksen kannalta. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla aluetukikelpoiset alueet eli c-alueet ovat myös epäedullisessa asemassa mutta vähemmässä määrin.

² [Tämän vuoksi näihin tarkoituksiin myönnetyn tuen enimmäisintensiteetin alueellisia korotuksia ei katsota aluetueksi.]

³ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 730/79, Philip Morris, 17.9.1980 antama tuomio, Kok., s. 2671, 17 kohta, ja asiassa C-169/95, Espanja v. komissio, 14.1.1997 antama tuomio, Kok., s. I-148, 20 kohta.

⁴ Ks. yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-380/94, AIUFFASS ja AKT, 12.12.1996 antama tuomio Kok., s. II-2169, 54 kohta.

6. Aluetuki voi olla tehokasta edistettäessä heikommassa asemassa olevien alueiden taloudellista kehitystä ainoastaan silloin, kun se kohdistuu tietyille alueille⁵ ja kun se myönnetään lisäinvestointien tai taloudellisen toiminnan houkuttelemiseksi kyseisille alueille. Tietyissä erittäin rajoitetuissa, tarkoin määritellyissä tapauksissa alueen haitat, jotka liittyvät taloudellisen toiminnan houkuttelemiseen tai säilyttämiseen, voivat olla niin vaikeita tai pysyviä, että investointituki ei ehkä yksinään riitä alueen kehittämiseen. Ainoastaan tällaisissa tapauksissa alueellisia investointitukia voidaan täydentää investointiin liittymättömällä alueellisella toimintatuella⁶.
7. Komissio esitteli 8. toukokuuta 2012 annetussa valtioneuvoston päätöksessä⁷ kolme valtioneuvoston päätöksen valvonnan uudistamiseen liittyvää tavoitetta:
- a) kestävän, älykkään ja osallistavan kasvun edistäminen kilpailuun perustuvilla sisämarkkinoilla;
 - b) komission ennakoarvioinnin keskittäminen tapauksiin, joilla on suurin vaikutus sisämarkkinoilla, ja yhteistyön tiivistäminen jäsenvaltioiden kanssa valtioneuvoston päätösten täytäntöönpanossa;
 - c) sääntöjen sujuvoittaminen ja päätöksenteon nopeuttaminen.
8. Tiedonannossa kehoitettiin erityisesti omaksumaan eri suuntaviivojen ja puitteiden tarkistusta koskeva yhteinen lähestymistapa, joka perustuisi sisämarkkinoiden lujittamiseen, julkisten menojen vaikuttavuuden parantamiseen kanavoimalla valtioneuvoston paremmin yhteisen edun mukaisiin tavoitteisiin, kannustavan vaikutuksen suurempaan valvontaan, tuen rajoittamiseen tarvittavaan vähimmäismäärään sekä kilpailuun ja kauppaan mahdollisesti kohdistuvien tuen kielteisten vaikutusten arviointiin.

1. SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1.1. Aluetuen soveltamisala

9. Investointeihin tai taloudellisen toiminnan säilyttämiseen heikommin kehittyneellä alueella liittyvät alueelliset haitat vaikuttavat yleensä vähemmän suuriin yrityksiin kuin pieniin ja keski-suuriin yrityksiin (pk-yritykset)⁸. Ensinnäkin suurten yritysten on helpompi saada pääomaa ja luottoa maailman markkinoilla eikä tietyn epäsuotuisan alueen rajoitetumpi rahoituspalvelujen tarjonta sen vuoksi haittaa niitä yhtä paljon. Suurten yritysten tekemät investoinnit voivat tuottaa mittakaavaetuja, jotka vähentävät sijaintiin liittyviä alkukustannuksia ja jotka monilta osin eivät ole sidoksissa alueeseen, jossa investointi toteutetaan. Toiseksi investointeja tekevillä suurilla yrityksillä on yleensä huomattavasti neuvotteluvoimaa viranomaisiin nähden, mikä saattaa johtaa tuen myöntämiseen perusteettomasti. Lisäksi voidaan todeta, että suuret yritykset ovat todennäköisemmin merkittäviä toimijoita kyseisillä markkinoilla ja sen vuoksi investointi, johon tukea myönnetään, voi muuttaa kilpailun edellytyksiä kyseisillä markkinoilla. Tämän johdosta tuen kannustavaa

⁵ Kukin jäsenvaltio voi määrittää kyseiset alueet aluetukikartassa 5 jaksossa vahvistettujen edellytysten perusteella.

⁶ Nämä käsitteet on määritelty 16 kohdan k ja p alakohdassa.

⁷ COM(2012) 0209 final.

⁸ Sellaisina kuin ne on määritelty mikroyritysten sekä pienten ja keski-suurten yritysten määritelmästä 6 päivänä toukokuuta 2003 annetussa komission suosituksessa (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

vaikutusta ja oikeasuhteisuutta ei ehkä aina voida varmistaa, mikä johtaa merkittäviin kilpailun vääristymiin.

10. Kun otetaan huomioon aluetuen mahdollisesti suuret kilpailua vääristävät vaikutukset, sitä ei voida myöntää suurille yrityksille investointeihin alueilla, joilla voidaan myöntää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista aluetukea. Lisäksi suuret yritykset eivät voi saada toimintatukea edes niillä alueilla, joilla voidaan myöntää tukea SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti. Suurille yrityksille voidaan kuitenkin myöntää toimintatukea SEUT-sopimuksen 349 artiklassa määritellyillä syrjäisimmillä alueilla ja näiden suuntaviivojen 144 kohdan b alakohdassa määritellyillä harvaan asutuilla alueilla.
11. Aluetukea ei saa myöntää myöskään vaikeuksissa oleville yrityksille, sellaisina kuin ne määritellään vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja niiden rakenteiden uudistamiseksi myönnettävää valtiontukea koskeissa yhteisön suuntaviivoissa⁹.
12. Hiili-¹⁰, teräs-¹¹ ja synteettikuituteollisuudelle¹² myönnettävän aluetuen ei katsota soveltuvan sisämarkkinoille.
13. Toimintatukea ei voida myöntää yrityksille, joiden pääasiallinen toiminta kuuluu tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2¹³ pääluokkaan K ”Rahoitus- ja vakuutustoiminta”, tai yrityksille, joiden toiminta kattaa konsernin sisäiset toiminnot ja joiden pääasiallinen toiminta kuuluu NACE Rev. 2 -järjestelmän luokkaan 70.10 ”Pääkonttorien toiminta” tai 70.22 ”Muu liikkeenjohdon konsultointi”.
14. Näitä suuntaviivoja sovelletaan aluetukeen kaikilla taloudellisen toiminnan aloilla¹⁴, lukuun ottamatta kalastus- ja vesiviljelyalaa¹⁵, maataloutta¹⁶ ja liikennettä¹⁷, joihin sovelletaan erillisissä säädöksissä vahvistettuja erityissääntöjä, jotka saattavat poiketa osittain tai täysin näistä suuntaviivoista.
15. Laajakaistainfrastruktuureihin, energiaan ja ympäristönsuojeluun liittyviin infrastruktuureihin ja T&K&I-infrastruktuureihin voidaan myöntää alueellista investointitukea, jos ne täyttävät jäljempänä esitetyt erityisedellytykset näissä

⁹ EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2. Kuten kyseisten suuntaviivojen 20 kohdassa todetaan, koska vaikeuksissa olevan yrityksen olemassaolo on vaarassa, sitä ei voida katsoa asianmukaiseksi välineeksi edistämään muita julkisen politiikan tavoitteita kunnes sen elinkelpoisuus on varmistettu.

¹⁰ ”Kivihiilellä” tarkoitetaan luokkiin A ja B kuuluvan korkean, keskitason ja alhaisen laatuluokan kivihiiltä siten kuin ne on määritelty Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission kansainvälisessä hiililuokitusjärjestelmässä.

¹¹ Liitteessä IV olevien määritelmien mukaisesti.

¹² Liitteessä IV olevien määritelmien mukaisesti.

¹³ Sellaisena kuin toimialaluokitus on vahvistettu tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 vahvistamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3037/90 ja tiettyjen eri tilastoaloja koskevien yhteisön asetusten muuttamisesta 20 päivänä joulukuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1893/2006 (EUVL L 393, 30.12.2006, s. 1). Asetus sellaisena kuin se on muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 973/2007, annettu 20 päivänä elokuuta 2007, tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 täytäntöönpanosta annettujen eri tilastoaloja koskevien yhteisön asetusten muuttamisesta (EUVL L 216, 21.8.2007, s. 10).

¹⁴ Koska laivanrakennusteollisuuden valtiontukea koskevien puitteiden (EUVL C 364, 14.12.2011, s. 9) voimassaolo päättyy 31. joulukuuta 2013, myös laivanrakennusteollisuuden aluetuki kuuluu näiden suuntaviivojen soveltamisalaan.

¹⁵ Sellaisina kuin ne kuuluvat kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 (EYVL L 17, 21.1.2000, s. 22) piiriin.

¹⁶ Ts. SEUT-sopimuksen liitteessä I lueteltujen maataloustuotteiden alkutuotanto, jalostus ja markkinointi.

¹⁷ Ts. lento-, meri-, tie-, rautatie- ja sisävesiliikenne.

aluetukisuuntaviivoissa vahvistettujen edellytysten lisäksi. Laajakaistainfrastruktuurien osalta i) tukea voidaan myöntää ainoastaan alueilla, joilla vastaavia infrastruktuureja¹⁸ ei ole saatavilla, ii) verkkojen, joihin tukea myönnetään, on tarjottava tukku liittymiä kaikille kolmansille operaattoreille avoimesti ja syrjimättömästi, ja iii) tuensaaja on valittava laajakaistasuuntaviivojen¹⁹ 78 kohdan c ja d alakohdan mukaisesti tarjouskilpailun perusteella. *[Energiainfrastruktuurin osalta energiantuotantoon liittyvien investointien tukikelpoisten kustannusten soveltamisala määräytyy energiaa ja ympäristöä koskeviin valtiontukisuuntaviivoihin liittyvän kuulemisen ja tuotannon riittävyyteen, kapasiteettimekanismeihin ja sähkön sisämarkkinoihin liittyvän kuulemisen perusteella. Sama pätee sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevien energia-alan edellytysten määrittelyyn. Ympäristöinfrastruktuurin tai T&K&I-infrastruktuurin asiaankuuluvat lisäedellytykset, jotka vastaavat eräitä energian ja ympäristön valtiontukisuuntaviivojen ja T&K&I-suuntaviivojen tärkeimpiä tavoitteita, sisällytetään näiden aluetukisuuntaviivojen luonnokseen, kunhan mainittuja suuntaviivoja koskevat keskustelut ovat edenneet tarpeeksi pitkälle.]*

1.2. Määritelmät

16. Näissä suuntaviivoissa tarkoitetaan

- a) 'a-alueilla' ja 'c-alueilla' SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan määräyksiä soveltaen aluetukikartassa nimettyjä alueita;
- b) 'tuen myöntämispäivällä' päivää, jolloin jäsenvaltio teki tuen myöntämistä koskevan oikeudellisesti velvoittavan sitoumuksen, johon voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa;
- c) 'tapauskohtaisella tuella' yksittäistä tukea, jota ei myönnetä tukiohjelman perusteella;
- d) 'bruttoavustusekvivalentilla' (BAE) tuen diskontattua arvoa prosenttiosuutena tukikelpoisten kustannusten diskontatusta arvosta; BAE lasketaan tuen myöntämishetkellä kyseisenä päivänä sovellettavan viitekoron perusteella;
- e) 'tukikelpoisilla kustannuksilla' investointituen osalta investointi- tai palkkakustannuksia;
- f) 'investointituella' alkuinvestointiin myönnettävää tukea;
- g) 'investointikustannuksilla' aineellista ja aineetonta omaisuutta, joka on osa alkuinvestointia;
- h) 'aineellisella omaisuudella' maa-alueisiin, rakennuksiin ja laitoksiin sekä koneisiin ja laitteisiin liittyvää omaisuutta. Jos tuensaajan taloudellinen

¹⁸ Laajakaistasuuntaviivojen 51 kohdan mukaan tuetun verkon on varmistettava olennainen muutos laajakaistan saatavuudessa kyseisellä alueella, ts. tuetun verkon on tuotettava markkinoille merkittäviä uusia valmiuksia laajakaistapalvelujen saatavuuden, kapasiteetin, nopeuksien ja kilpailun osalta. Tuettua verkkoa on verrattava olemassa oleviin verkkoihin ja konkreettisen suunnittelun kohteena olevien verkkojen käyttöönottoihin laajakaistasuuntaviivojen 63 kohdan mukaisesti [Komission tiedonanto: EU:n suuntaviivat valtiontukisääntöjen soveltamisesta laajakaistaverkkojen nopean käyttöönoton yhteydessä [C(2012) 9609] [lisätään viite EUVL:ään kun suuntaviivat on julkaistu].

¹⁹ Komission tiedonanto: EU:n suuntaviivat valtiontukisääntöjen soveltamisesta laajakaistaverkkojen nopean käyttöönoton yhteydessä [C(2012) 9609] [lisätään viite EUVL:ään kun suuntaviivat on julkaistu].

toiminta tapahtuu liikennealalla, irtainta omaisuutta ei katsota tukikelpoisiksi kustannuksiksi;

- i) 'aineettomalla omaisuudella' omaisuutta, joka hankitaan tekniikan siirron, kuten patenttioikeuksien, lisenssien, taitotiedon tai patentoimattoman teknisen tietämyksen, kautta;
- j) 'palkkakustannuksilla' tuensaajan todella maksamaa kokonaissummaa kyseisen työpaikan osalta; kustannuksiin sisältyvät bruttopalkka (ennen veroja) ja pakolliset sosiaaliturvamaksut tietyltä ajalta;
- k) 'alkuinvestoinnilla':
 - aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtyä investointia, joka liittyy 1) uuden laitoksen perustamiseen; 2) olemassa olevan laitoksen kapasiteetin lisäämiseen; 3) laitoksen tuotannon monipuolistamiseen sellaisiin tuotteisiin, joita laitos ei ole aikaisemmin tuottanut; tai 4) olemassa olevan laitoksen tuotantoprosessin perusteelliseen muuttamiseen; tai
 - laitokseen suoraan liittyvän omaisuuden hankintaan, jos laitos on suljettu tai se olisi suljettu, jos sitä ei olisi ostettu ja jos ostaja on myyjästä riippumaton sijoittaja. Pelkkää yrityksen osakkeiden hankkimista ei katsota investoinniksi.
- l) 'suurella investointihankkeella' alkuinvestointia, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat yli 50 miljoonaa euroa laskettuina tuen myöntämispäivän hintojen ja valuuttakurssien mukaan;
- m) 'tuen enimmäisintensiteetillä' 5.4. alajaksossa vahvistettuja prosenttiosuuksia, jotka käyvät ilmi aluetukikartasta ja joita sovelletaan tukikelpoisiin kustannuksiin;
- n) 'työpaikkojen luomisella' tietyn yrityksen suoraan työllistämien työntekijöiden määrän nettolisäystä suhteessa edellisten 12 kuukauden keskiarvoon; kyseisen 12 kuukauden ajanjakson aikana luotujen työpaikkojen lukumäärästä on sen vuoksi vähennettävä samana ajanjaksona mahdollisesti vähentyneet työpaikat;
- o) 'työntekijöiden määrällä' vuosityöyksiköiden (VTY) määrää eli vuoden aikana kokopäivätyössä olleen henkilöstön määrää; osa-aikatyötä sekä kausityötä tekevien määrä lasketaan vuosityöyksiköiden murto-osina;
- p) 'toimintatuella' tukea, jolla vähennetään yrityksen juoksevia kustannuksia, jotka eivät liity alkuinvestointiin; tähän sisältyvät sellaiset kustannusryhmät kuin henkilöstökustannukset, materiaalit, sopimusperusteiset palvelut, viestintä, energia, huolto, vuokrat, hallinto jne. mutta siihen eivät kuulu poisto- ja rahoituskustannukset, jos ne on sisällytetty tukikelpoisiin kustannuksiin alueellista investointitukea myönnettäessä. Toimintatuki voi perustua tosiasiallisiin kustannuksiin, mutta se voidaan myöntää säännöllisinä erinä odotettujen kustannusten kattamiseksi (säännölliset kiinteämääräiset maksut);
- q) 'aluetukikartalla' luetteloa alueista, jotka jäsenvaltio on nimennyt näissä suuntaviivoissa vahvistettujen edellytysten mukaisesti ja jotka komissio on hyväksynyt;
- r) 'mukautetulla tuen määrällä' suuren investointihankkeen sallitun tuen enimmäismäärää, joka määritetään seuraavan laskentakaavan avulla: tuen

enimmäismäärä = $R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$; tässä kaavassa R on kyseisellä alueella sallittu tuen enimmäisintensiteetti, lukuun ottamatta pk-yritysten tuki-intensiteetin lisäystä, B on 50–100 miljoonan euron tukikelpoiset kustannukset ja C on 100–500 miljoonan euron tukikelpoiset kustannukset²⁰. Asteikko on esitetty jäljempänä:

Tukikelpoiset kustannukset	Aleneva tuki-intensiteetti
50 miljoonaan euroon asti	100 % alueellisesta enimmäismäärästä
50–100 miljoonan euron välinen osuus	50 % alueellisesta enimmäismäärästä
100–500 miljoonan euron välinen osuus	34 % alueellisesta enimmäismäärästä

- s) 'yhdeällä ainoalla investointihankkeella' mitä tahansa alkuinvestointia, jonka sama tuensaaja (konsernitasolla) aloittaa kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona toisen tuetun investoinnin työt alkavat samalla NUTS 3 -alueella;
- t) 'töiden alkamisella' joko investoinnin rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä pätevää sitoumusta tilata laitteita tai muuta sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, riippuen siitä, kumpi on ajallisesti ensimmäinen; valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi;
- u) 'pk-yrityksillä' yrityksiä, jotka täyttävät mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 6 päivänä toukokuuta 2003 annetussa komission suosituksessa²¹ esitetyt edellytykset.

2. ILMOITETTAVA ALUETUKI

17. Jäsenvaltioiden on periaatteessa ilmoitettava aluetuki SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti, lukuun ottamatta toimenpiteitä, jotka täyttävät Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 7 päivänä toukokuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98²² 1 artiklan nojalla annetussa ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyt edellytykset.
18. Erityisesti tietyille taloudellisen toiminnan aloille suunnatuista investointitukiohjelmista ja tietynmuotoisista toimintatukiohjelmista on edelleen ilmoitettava SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti kilpailuun ja kauppaan kohdistuvan suuremman vääristymäriskin vuoksi. Ilmoitusvelvollisuuden piirissä säilyvät myös seuraavat kaksi yksittäisen investointituen muotoa: 1) voimassa olevan tukiohjelman perusteella myönnetty tuki tai ohjelman ulkopuolella myönnetty tukimäärä, joka ylittää jäljempänä 22 kohdassa vahvistetun ilmoitusrajan, ja 2) mikä tahansa investointituki, joka (mahdollisesti) liittyy saman tai samantapaisen toiminnon lopettamiseen ETA:ssa, tukimäärästä riippumatta.

²⁰ Laskennassa käytetään tuen myöntämispäivän virallista valuuttakurssia.

²¹ EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36.

²² EYVL L 142, 14.5.1998, s. 1.

2.1. Tietyille toimialoille suunnatut investointitukiohjelmat

19. Investointitukea olisi yleensä myönnettävä sellaisen monialaisen tukiohjelman nojalla, joka liittyy kiinteästi sellaiseen alueelliseen kehitysstrategiaan, joka sisältää selvästi määritellyt tavoitteet. Tietyille toimialoille suunnatuista investointitukiohjelmista on ilmoitettava.
20. Komissio katsoo, että ohjelma on suunnattu tietyille toimialoille silloin, kun se kattaa vain yhden valmistusteollisuuden tai palvelualan toiminnon tai rajoitetun määrän tällaisia toimintoja. Ohjelmia, jotka on suunnattu matkailuun tai liitteeseen I kuulumattomien maataloustuotteiden jalostamiseen ja markkinointiin, ei katsota tietyille toimialalle suunnatuiksi. Kuitenkin ohjelmista, joiden perusteella on mahdollista myöntää investointitukea myös laivanrakennusteollisuudelle, on ilmoitettava.

2.2. Ilmoitusta edellyttävän raja-arvon ylittävä yksittäinen investointituki

21. Jäsenvaltion on ilmoitettava investointihankkeen tuesta, jos kaikista lähteistä myönnettävä tuki ylittää sallitun enimmäismäärän, joka voidaan myöntää 16 kohdan r alakohdassa tarkoitetun mukautetun enimmäistuki-intensiteetin mukaisesti investoinnille, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 miljoonaa euroa.
22. Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto 5.4 alajakson mukaisten enimmäistuki-intensiteettien ilmoitusta edellyttävistä raja-arvoista:

Tuki-intensiteetti	20 %	25 %	30 %	35 %	50 %
Ilmoitusta edellyttävä raja-arvo	15 miljoonaa euroa	18,75 miljoonaa euroa	22,5 miljoonaa euroa	26,25 miljoonaa euroa	37,5 miljoonaa euroa

23. Jos investoinnit muodostavat yhden ainoan investointihankkeen, jäsenvaltion on ilmoitettava sellaiseen hankkeeseen myönnetystä tuesta, jonka osalta työt ovat alkaneet viimeksi ja ilmoitusta edellyttävä raja-arvo on ylittynyt.

2.3. Yksittäinen investointituki, joka (mahdollisesti) liittyy saman tai samantapaisen toiminnon lopettamiseen ETA:ssa

24. Komissio katsoo, että tuki, joka johtaa olemassa olevan kapasiteetin siirtämiseen ETA:ssa, voi vakavasti vääristää kilpailua ja jäsenvaltioiden välistä kauppaa. Erityisesti yhdellä alueella annettu tuki voi johtaa taloudellisen toiminnan ennen aikaiseen lopettamiseen toisella alueella ja voi aiheuttaa kyseisen toisen alueen taloudelle huomattavia sopeuttamiskustannuksia työmarkkinoille koituvan haitan ja sijoitetun pääoman siirtymisen johdosta.
25. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on ilmoitettava kaikista suurten yritysten tai pk-yritysten hankkeisiin myönnettävästä investointituesta, jos tuensaaja on lopettanut samantapaisen tuotantotoiminnan ETA:ssa tuen myöntämistä edeltävien kahden vuoden aikana tai jos tuensaaja aikoo lopettaa kyseisen toiminnan kahden vuoden kuluessa investoinnin toteuttamisesta.

2.4. Alueelliset toimintatukiohjelmat

26. Alueellinen toimintatuki on yleensä kiellettyä. Poikkeuksellisesti tämäntyyppisiä tukia voidaan kuitenkin sallia a-alueilla, mukaan lukien syrjäisimmät alueet, ja alueilla, joilla on erittäin alhainen väestötiheys, edellyttäen, että tuki edistää

alueellista kehitystä ja että tuen taso on oikeassa suhteessa niihin vaikeuksiin tai haittoihin, joita sillä pyritään lievittämään.

27. Erityisesti seuraavat alueelliset toimintatukiohjelmat on ilmoitettava, koska niistä aiheutuu kilpailulle ja kaupalle suurempi vääristymien riski: 1) tuki pk-yritysten a-alueilla kohtaamien tiettyjen erityisten vaikeuksien vähentämiseksi; 2) tuki tiettyjen lisäkustannusten (muut kuin kuljetuskustannukset) korvaamiseksi syrjäisimmillä alueilla; 3) tuki väestökadon estämiseksi tai lieventämiseksi alueilla, joilla on erittäin alhainen väestötiheys.

3. ALUETUEN SOVELTUVUUDEN ARVIOINTI

28. Arvioidessaan, voidaanko ilmoitetun tukitoimenpiteen katsoa soveltuvan sisämarkkinoille, komissio analysoi, varmistaako toimenpidesuunnitelma, että tukitoimenpiteen myönteinen vaikutus yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi on suurempi kuin sen kielteiset vaikutukset kauppaan ja kilpailuun. Tätä varten komissio tarkastelee, täyttyykö kukin seuraavista perusteista:

- a) Vaikutus hyvin määritellyn yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseen: aluetuen pääasiallisena tavoitteena on ottaa huomioon oikeudenmukaisuusnäkökohdat, toisin sanoen edistää taloudellista koheesiota supistamalla EU:n eri alueiden välistä kehityskuilua.
- b) Oikeudenmukaisuustavoitetta ei saavuteta markkinoiden toimin: jotta tuki olisi tehokasta, sillä olisi puututtava tarkasti määriteltyyn markkinoiden toimintapuutteeseen tai oikeudenmukaisuutta koskevaan ongelmaan. Näissä suuntaviivoissa tämä soveltuvuustestin osa täyttyy, jos kyseiset alueet sisältyvät hyväksyttyihin aluetukikarttoihin, joista käy ilmi, mitkä alueet ovat tukikelpoisia SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisten poikkeusten nojalla (ks. 5 jakso).
- c) Toimenpiteen tarkoituksenmukaisuus: tukitoimenpiteen ei katsota soveltuvan sisämarkkinoille, jos sama aluekehitykseen kohdistuva myönteinen vaikutus saadaan aikaan vähemmän vääristävillä poliittisilla välineillä tai tukivälineillä.
- d) Tuen kannustava vaikutus: tuen on muutettava yrityksen käyttäytymistä niin, että se harjoittaa sellaista alueen kehitystä edistävää ylimääräistä toimintaa, jota se ei harjoittaisi ilman tukea tai harjoittaisi rajoitetusti tai eri tavalla taikka eri paikassa.
- e) Tuen rajaaminen välttämättömään: tuki on rajattava vähimmäismäärään, joka tarvitaan investointien tai toimintojen lisäämiseksi kyseisellä alueella.
- f) Kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen: tukitoimenpiteen kielteisiä vaikutuksia, kuten kilpailun vääristymistä ja vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on rajoitettava; tämä johtaa käytännössä tiettytyyppisten toimenpiteiden tai tuensaajien poissulkemiseen (ks. 1.1 alajakso) ja sellaisiin tapauksiin, joissa kielteiset vaikutukset ovat todennäköisesti mahdollisia myönteisiä vaikutuksia suuremmat (ks. 122 ja 123 kohta).
- g) Läpinäkyvyys: tuki on myönnettävä läpinäkyvästi; erityisesti on varmistettava, että jäsenvaltiot, talouden toimijat, asiasta kiinnostuneet kansalaiset ja komissio saavat helposti käyttöönsä kaikki tarvittavat säädökset ja muut tuen myöntämistä koskevat tarpeelliset tiedot.

29. Silloin kun yksikin edellä mainituista kriteereistä jää täyttymättä, katsotaan, että toimenpide ei sovellu sisämarkkinoille. Kaikissa muissa tapauksissa komissio suorittaa myönteisiä vaikutuksia koskevan tasapainotestin verraten toimenpiteen vaikutusta alueen kehitykseen ja havaittuja kilpailuun ja kauppaan mahdollisesti kohdistuvia vääristymiä.
30. Lisäksi jos valtiontukitoimenpide tai siihen erottamattomasti liittyvät edellytykset (mukaan lukien sen rahoitusmenetelmä, kun se on olennainen osa toimenpidettä) ovat EU:n oikeuden vastaisia, tuen ei voida katsoa soveltuvan sisämarkkinoille²³.
31. Komissio esittelee tässä jaksossa edellytykset, jotka se ottaa huomioon arvioidessaan edellä mainittuja perusteita ilmoitetun aluetuen osalta. Komissio esittelee soveltuvien osin myös yksittäistä investointitukea ja toimintatukea koskevat erityisedellytykset.

3.1. Vaikutus yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseen

32. Aluetuen tavoitteena on supistaa Euroopan unionin eri alueiden välistä kehityskulua. Oikeudenmukaisuus- tai koheesiotavoitteensa avulla aluetuki voi edistää Eurooppa 2020 -strategian saavuttamista osallistavan ja kestävä kasvun aikaansaamiseksi.

3.1.1. Yleiset edellytykset

33. Alueellisten tukiohjelmien olisi oltava osa alueellista kehitysstrategiaa, jolla on selvästi määritellyt tavoitteet, ja niiden olisi oltava johdonmukaiset näiden tavoitteiden kanssa ja edistettävä niiden saavuttamista.
34. Tämä pätee erityisesti toimenpiteisiin, jotka toteutetaan niiden aluekehitystä koskevien strategioiden mukaisesti, jotka on määritelty Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston, koheesiorahaston, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston puitteissa Eurooppa 2020 -strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
35. Kun on kyse tukiohjelmista, jotka eivät kuulu koheesiopoliittisista varoista rahoitettavan toimintaohjelman piiriin, jäsenvaltioiden olisi osoitettava, että toimenpide on johdonmukainen ja että se edistää kyseisen alueen kehitysstrategiaa. Tässä tarkoituksessa jäsenvaltiot voivat nojautua aikaisempien valtiontukiohjelmien arviointeihin, tuen myöntävien viranomaisten suorittamiin vaikutustenarviointeihin tai asiantuntijalausuntoihin.
36. Varmistaakseen, että tukiohjelma edistää tätä kehitysstrategiaa, siihen on sisällyttävä järjestelmä, jonka avulla tuen myöntävät viranomaiset voivat asettaa investointihankkeet tärkeysjärjestykseen ja tehdä valintansa ohjelman tavoitteiden mukaisesti (esimerkiksi käyttämällä muodollista pisteytystä). Kun on kyse ohjelmista, joilla toteutetaan sellaisessa toimintaohjelmassa vahvistettuja tavoitteita, jota tuetaan rahastoista yhteisen strategiakehyksen perusteella, jäsenvaltio voi perustaa hankkeiden tärkeysjärjestyksen ja valinnan sellaisten samanlaisten menettelyjen tulokseen, joita käytetään kyseisistä rahastoista tuetuissa toiminnoissa.²⁴

²³ Ks. esim. asia C-156/98, Saksa v. komissio, tuomio 19.9.2000, Kok., s. I-6857, 78 kohta, ja asia C-333/07, Régie Networks v. Rhone Alpes Bourgogne, tuomio 22.12.2008, Kok., s. I-10807, 94–116 kohta.

²⁴ Laajakaistainfrastruktuurien osalta tuensaaja on valittava tarjouskilpailun perusteella laajakaistasuuntaviivojen 78 kohdan c ja d alakohdan mukaisesti.

37. Myöntäessään ohjelman perusteella tukea yksittäisiin investointihankkeisiin tukea myöntävän viranomaisen on todennettava ja vahvistettava, että valittu hanke edistää ohjelman tavoitetta ja kyseisen alueen kehitysstrategiaa.
38. Varmistaakseen, että investoinnilla on todellinen ja kestävä vaikutus kyseisen alueen kehitykseen, investointi on säilytettävä alueella vähintään viiden vuoden ajan investoinnin toteuttamisesta tai kolmen vuoden ajan, jos on kyse pk-yrityksestä²⁵.
39. Jos tuki lasketaan palkkakustannusten perusteella, työpaikat on täytettävä kolmen vuoden kuluessa investoinnin valmistumisesta. Kaikki investoinnin avulla luodut työpaikat on säilytettävä kyseisellä alueella viiden vuoden ajan siitä ajankohdasta, kun työpaikka täytettiin ensimmäisen kerran. Pk-yritysten tekemien investointien tapauksessa jäsenvaltiot voivat lyhentää investoinnin tai työpaikkojen säilyttämistä koskevaa viiden vuoden määräaikaa niin, että se on vähintään kolme vuotta.
40. Varmistaakseen, että investointi on elinkelpoinen, jäsenvaltion on tarkistettava, että tuensaaja rahoittaa vähintään 25 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista joko omista varoistaan tai ulkopuolisella rahoituksella, johon ei liity julkista tukea²⁶.
41. Jotta valtiontukitoimenpiteet eivät johtaisi ympäristöhaittoihin, jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että ympäristövaikutusten arviointi tehdään silloin, kun sitä edellytetään kansallisessa tai EU:n lainsäädännössä.
42. Tapauskohtaisen tuen osalta jäsenvaltion on osoitettava, että hanke on johdonmukainen kyseisen alueen kehitysstrategian kanssa ja edistää sitä ja että tuki täyttää samat edellytykset kuin ohjelman perusteella myönnetty investointituki, ellei toisin mainita.

3.1.2. Yksittäinen investointituki

43. Osoittaakseen investointituen alueellisen vaikutuksen jäsenvaltiot voivat käyttää seuraavia indikaattoreita, jotka voivat olla suoria (esimerkiksi välittömien työpaikkojen luominen) tai välillisiä (esimerkiksi paikallinen innovointi).
- a) Investoinnin luomien välittömien työpaikkojen määrä on tärkeä osoitus hankkeen vaikutuksesta aluekehitykseen. Lisäksi olisi otettava huomioon luotujen työpaikkojen laatu ja niiden edellyttämä koulutustaso.
 - b) Vielä enemmän uusia työpaikkoja saattaa syntyä paikalliseen (ali)hankkijaverkostoon, mikä helpottaa investoinnin integroimista alueelle ja varmistaa heijastusvaikutusten leviämisen laajemmalle. Sen vuoksi myös välillisten työpaikkojen määrä otetaan huomioon.
 - c) Tuensaajan sitoumus järjestää laajalti koulutusta työvoiman yleis- ja erityistaitojen parantamiseksi otetaan huomioon aluekehitystä edistävänä tekijänä. Lisäksi painotetaan erityisesti nuorten työharjoittelua ja koulutusta, joka lisää työntekijöiden taitoja ja työllistyvyyttä yrityksen ulkopuolella. Yleis-

²⁵ Tämä määräys ei estä sellaisen tuotantolaitoksen tai laitteen korvaamista, joka on vanhentunut vähimmäisajan kuluessa tekniikan kehittymisen vuoksi, jos taloudellista toimintaa jatketaan kyseisellä alueella säädetyn vähimmäisajan.

²⁶ Näin ei ole esimerkiksi silloin, kun on kyse korkotukilainoista, julkisista pääomailainoista tai osakkuuksista, jotka eivät ole markkinataloussijoittajaa koskevan periaatteen mukaisia, valtiontakauksista, joihin sisältyy tukea, tai julkisesta tuesta, jota myönnetään vähämerkityksistä tukea koskevan säännön perusteella.

tai erityiskoulutusta, johon on myönnetty koulutustukea, ei oteta huomioon aluetuen myönteisenä vaikutuksena päällekkäisyyden välttämiseksi.

- d) Ulkoisia mittakaavaetuja tai muita alueen kehityksestä johtuvia hyötyjä voi syntyä läheisyyden vaikutuksesta (klusterointivaikutus). Saman alan yritysten klusterointi eli keskittäminen antaa yksittäisille laitoksille mahdollisuuden erikoistua enemmän, mikä lisää tehokkuutta. Tämän indikaattorin merkitys määritettäessä vaikutusta alueelliseen kehitykseen riippuu kuitenkin klusterin kehitysvaiheesta.
 - e) Investointeihin liittyy teknistä tietämystä, mikä voi olla merkittävän teknologian siirron lähde (tiedon leviäminen). Teknologiapainotteisilla aloilla tehtäviin investointeihin liittyy todennäköisemmin teknologiansiirtoa vastaanottavalle alueelle. Tiedon levittämisen taso ja tarkkuus ovat myös tärkeitä seikkoja tältä osin.
 - f) Hankkeen vaikutus alueen kykyyn luoda uutta teknologiaa paikallisen innovaatiotoiminnan kautta voidaan myös ottaa huomioon. Uuden tuotantolaitoksen yhteistyö paikallisten korkea-asteen oppilaitosten kanssa voidaan myös katsoa myönteiseksi tekijäksi.
 - g) Investoinnin kesto ja mahdolliset myöhemmät lisäinvestoinnit ovat osoitus yrityksen kestävästä sitoutumisesta alueelle.
44. Jäsenvaltiot voivat käyttää myös tuensaajan liiketoimintasuunnitelmaa, joka saattaa sisältää tietoja luotujen työpaikkojen lukumäärästä, maksetuista palkoista (kotitalouksien varallisuuden lisääntyminen heijastusvaikutuksena), paikallisten tuottajien myynnin määrästä sekä investoinnin luomasta liikevaihdosta ja siitä johtuvan verotulojen lisäyksen mahdollisesta myönteisestä vaikutuksesta alueeseen.
- 3.1.3. Toimintatukiohjelmat**
45. Toimintatuki voidaan katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi, jos se myönnetään seuraaviin tavoitteisiin:
- a) pk-yritysten a-alueilla kohtaamien tiettyjen erityisten vaikeuksien vähentämiseksi;
 - b) tiettyjen ylimääräisten kustannusten (muut kuin kuljetuskustannukset) korvaamiseksi silloin, kun ne aiheutuvat syrjäisimmillä alueilla ja ovat suora seuraus yhdestä tai useammasta SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tarkoitetusta pysyvästä haitasta²⁷;
 - c) väestökadon estämiseksi tai lieventämiseksi hyvin harvaan asutuilla alueilla²⁸.
46. Komissio katsoo tämän vuoksi, että tuki, jonka tarkoituksena on pyrkiä löytämään ratkaisu näihin ongelmiin, edistää aluekehitystä.
47. Jäsenvaltion on osoitettava näiden ongelmien olemassaolo ja merkitys kyseisellä alueella.

²⁷ Ts. syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista.

²⁸ Hyvin harvaan asuttujen alueiden olisi periaatteessa vastattava NUTS 2 -alueita, joilla on vähemmän kuin kahdeksan asukasta neliökilometrillä (perustuen Eurostatin tietoihin väestötiheydestä vuonna 2010), tai tällaisten NUTS 2 -alueiden osia. Tällaiset alueet voivat kuitenkin ulottua viereisille pienemmille alueille, joilla on alle kahdeksan asukasta neliökilometrillä.

3.2. Oikeudenmukaisuustavoitetta ei saavuteta markkinoiden toimin

48. Jotta voidaan arvioida, onko valtiontuki tehokasta yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi, on ensin tarkasteltava ratkaistavana olevaa ongelmaa. Valtiontuki olisi kohdennettava tilanteisiin, joissa tuella saadaan aikaan sellainen merkittävä vaikutus, johon ei päästä markkinoiden omin toimin. Tämä pätee erityisesti tilanteissa, joissa julkisia resursseja on vähän.
49. Tässä yhteydessä niiden alueiden osalta, jotka on sisällytetty aluetukikarttaan 5 jaksossa esitettyjen sääntöjen mukaisesti, komissio katsoo, että odotettuja oikeudenmukaisuustavoitteita ei saavuteta markkinoiden toimin ilman valtion toimenpiteitä ja sen vuoksi näiden alueiden olisi oltava valtiontukikelpoisia SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan perusteella.

3.3. Aluetuen asianmukaisuus

3.3.1. Asianmukaisuus verrattuna vaihtoehtoihin politiikan välineisiin

3.3.1.1. Investointitukiohjelmat

50. Alueellinen investointituki ei ole ainoa jäsenvaltioiden käytettävissä oleva politiikan väline, jolla voidaan tukea investointeja ja työpaikkojen luomista epäedullisessa asemassa olevilla alueilla. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa muita toimenpiteitä, joita voivat olla esimerkiksi infrastruktuurin kehittäminen, koulutuksen laadun parantaminen tai liiketoimintaympäristön parantaminen.
51. Jäsenvaltioiden on osoitettava, miksi aluetuki on asianmukainen väline yhteisen oikeudenmukaisuus- tai koheesiotavoitteen saavuttamiseksi silloin, kun otetaan käyttöön tukiohjelma, joka ei kuulu koheesipolitiikan varoista rahoitettavan toimintaohjelman piiriin.
52. Jos jäsenvaltio päättää ottaa käyttöön toimialakohtaisen tukiohjelman, joka ei kuulu koheesipolitiikan varoista rahoitettavan toimintaohjelman piiriin, sen on osoitettava kyseisen välineen edut verrattuna monialaiseen ohjelmaan tai muihin poliittisiin vaihtoehtoihin. Komissio ottaa erityisesti huomioon ehdotetusta tukiohjelmasta jäsenvaltion mahdollisesti esittämät vaikutustenarvioinnit.

3.3.1.2. Yksittäinen investointituki

53. Tapauskohhtaisen tuen osalta jäsenvaltion on osoitettava, kuinka kyseessä olevan alueen kehitys varmistetaan kyseisellä tuella paremmin kuin tukiohjelmalla tai muunlaisilla toimenpiteillä.

3.3.1.3. Toimintatukiohjelmat

54. Jäsenvaltion on osoitettava, että tuki on asianmukainen ohjelman tavoitteen saavuttamiseksi suhteessa ongelmiin, jotka tuella on tarkoitus ratkaista. Tuen asianmukaisuuden osoittamiseksi jäsenvaltion on laskettava tuen määrä etukäteen kiinteänä summana, joka kattaa ennustetut lisäkustannukset tietyssä aikana, pikemminkin kuin että tuki laskettaisiin toteutuneiden kustannusten ja tulojen perusteella. Viimeksi mainitussa tilanteessa yrityksellä on yleensä vähemmän kannustimia rajoittaa kustannuksia ja kehittää liiketoimintaa ajan mittaan²⁹.

²⁹

Jos tulevien kustannusten ja tulojen kehitykseen liittyy paljon epävarmuutta ja käytettävissä oleva informaatio on hyvin epäsymmetristä, viranomaiset saattavat haluta käyttää korvausmalleja, joihin sisältyy ennakoarvioinnin lisäksi jälkitarkastuksia (esimerkiksi soveltamalla takaisinperintää, jolla satunnaiset voitot voidaan jakaa).

3.3.2. Asianmukaisuus verrattuna erilaisiin tukivälineisiin

55. Aluetukea voidaan myöntää eri muodoissa. Jäsenvaltion olisi kuitenkin varmistettava, että tuki myönnetään muodossa, josta todennäköisesti aiheutuu vähiten kaupan ja kilpailun vääristymiä. Jos tuki myönnetään muodossa, joka tarjoaa suoran rahallisen edun (esimerkiksi suorat avustukset, vapautukset veroista, sosiaaliturvamaksuista tai muista pakollisista maksuista tai niiden alennukset, tai maa-alueiden, tavaroiden tai palvelujen tarjoaminen edulliseen hintaan), jäsenvaltion on osoitettava, miksi muut kilpailua tai kauppaa mahdollisesti vähemmän vääristävät tukimuodot, kuten takaisinmaksettavat ennakot tai velka- tai pääomainstrumentteihin perustuvat tukimuodot (esimerkiksi halpakorkoiset lainat tai korkotuet, valtion takaukset tai edullisin ehdoin toteutettu omistussuuden hankinta tai muunlainen pääomasijoitus), eivät ole asianmukaisia.
56. Asianmukaiseksi välineeksi katsotaan toimintaohjelman rahoitusväline niiden tukiohjelmien osalta, joilla pannaan täytäntöön toimintaohjelmien tavoitteet ja prioriteetit.

3.4. Kannustava vaikutus

3.4.1. Yleiset edellytykset

57. Aluetuen katsotaan olevan SEUT-sopimuksen mukainen vain, jos sillä on kannustava vaikutus. Kannustava vaikutus on kyseessä silloin, kun tuki muuttaa yrityksen toimintaa siten, että se harjoittaa sellaista alueen kehitystä edistävää ylimääräistä toimintaa, jota se ei harjoittaisi ilman tukea tai harjoittaisi rajoitetusti tai eri tavalla taikka eri paikassa. Tuella ei saa kattaa yritykselle toiminnasta joka tapauksessa aiheutuvia kustannuksia, eikä sillä saa korvata taloudelliseen toimintaan liittyvää tavanomaista liiketoimintariskiä.
58. Kannustava vaikutus voidaan osoittaa kahdella eri tavalla:
1. Tuki kannustaa tekemään myönteisen investointipäätöksen, koska investointi, joka ei muuten olisi tuensaajalle riittävän kannattava, voidaan toteuttaa kyseisellä alueella³⁰ (*skenaario 1*, investointipäätös) tai
 2. tuki kannustaa sijoittamaan suunnitellun investoinnin kyseiselle alueelle muun alueen sijaan, koska se korvaa kyseiselle alueelle sijoittautumiseen liittyvät nettohaitat ja kustannukset (*skenaario 2*, sijaintipaikkaa koskeva päätös).
59. Jos tuki ei muuta tuensaajan toimintaa edistämällä (ylimääräisiä) investointeja kyseisellä alueella, voidaan katsoa, että sama investointi tehtäisiin alueella myös ilman tukea. Tällaisella tuella ei ole riittävää kannustavaa vaikutusta alueellisen tavoitteen saavuttamiseksi, eikä sen voida katsoa soveltuvan sisämarkkinoille. Jos aluetuki myönnetään investointeihin, jotka ovat tarpeen EU:n oikeudessa vahvistettujen normien saavuttamiseksi, tuella voidaan kuitenkin katsoa olevan kannustava vaikutus, jos ilman tukea investointi ei olisi ollut riittävän kannattava, jotta tuensaaja olisi tehnyt sen kyseisellä alueella, mikä olisi johtanut alueella sijaitsevan laitoksen sulkemiseen.
60. Hankkeen töitä ei saa aloittaa ennen kuin julkiset viranomaiset ovat tehneet päätöksen tuen myöntämisestä. Jos investointituki edellyttää ilmoitusta, komission hyväksyntä tuelle on asetettava tuen myöntämispäätöksen ehdoksi.

³⁰ Tällaiset investoinnit voivat luoda edellytykset jatkoinvestoinneille, jotka ovat elinkelpoisia ilman lisätukea.

61. Jos hanke aloitetaan ennen kuin 60 kohdassa tarkoitettu tuen myöntävän viranomaisten päätös on tehty, koko hankkeelle ei voida myöntää tukea.
62. Tukea haettaessa on käytettävä näihin suuntaviivoihin liitettyä vakiolomaketta.³¹ Tuensaajien on selvitettävä hakulomakkeessa, mitä tapahtuisi ilman tukea (ts. vaihtoehtoinen tilanne), ja selvitettävä, mikä 58 kohdassa kuvailtu skenaario on kyseessä.
63. Jos tuki myönnetään suurelle yritykselle tukiohjelman perusteella, tuen myöntävän viranomaisen on 62–65 kohdan mukaisesti edellytettävä tuensaajalta todisteita tuen kannustavasta vaikutuksesta.
64. Suurten yritysten on todistettava asiakirjoin hakulomakkeessa esitetyt vaihtoehtoista tilannetta koskevat tiedot.
65. Tuen myöntävän viranomaisen olisi suoritettava vaihtoehtoista tilannetta koskeva luotettavuustarkastus ja vahvistettava, että aluetuella on 58 kohdassa vaadittu kannustava vaikutus. Uskottava vaihtoehtoinen tilanne tarkoittaa sitä, että se on todellinen ja liittyy päätöksenteossa huomioon otettaviin tekijöihin ajankohtana, jolloin tuensaaja tekee investointipäätöksen.

3.4.2. Yksittäinen investointituki

66. Ilmoitusta edellyttävissä tapauksissa jäsenvaltion on osoitettava komissiolle tuen kannustava vaikutus. Sen on toimitettava selkeät todisteet siitä, että tuella on todella vaikutusta investoinnin tai sijaintipaikan valintaan³². Sen on ilmoitettava, kumpi skenaario pätee kyseisessä tapauksessa. Kokonaisvaltaisen arvioinnin suorittamiseksi jäsenvaltion on toimitettava sekä tuettavaa hanketta koskevat tiedot että kattava kuvaus vaihtoehtoisesta skenaariosta, jossa mikään jäsenvaltio ei myönnä tuensaajalle tukea.
67. *Skenaariossa 1* jäsenvaltio voisi todistaa tuen kannustavan vaikutuksen toimittamalla yrityksen asiakirjoja, jotka osoittavat, että investointi ei olisi ollut riittävän kannattava ilman tukea.
68. *Skenaariossa 2* jäsenvaltio voisi todistaa tuen kannustavan vaikutuksen toimittamalla yrityksen asiakirjoja, jotka osoittavat, että investoinnin sijoittamisesta kyseiselle alueelle aiheutuvia kustannuksia ja hyötyjä on verrattu tilanteeseen, jossa investointi toteutetaan vaihtoehtoisella alueella. Komissio tarkistaa, ovatko vertailuskenaariot realistisia.
69. Jäsenvaltioita kehoitetaan erityisesti käyttämään yritysten hallintoelinten virallisia asiakirjoja, riskiarviointeja (mukaan lukien sijaintipaikkaan liittyvien riskien arviointi), tilinpäätöksiä, sisäisiä liiketoimintasuunnitelmia, asiantuntijalausuntoja ja muita arvioitavaan investointihankkeeseen liittyviä selvityksiä. Asiakirjat, jotka sisältävät tietoja kysyntä-, kustannus- ja talousennusteista, ja asiakirjat, jotka toimitetaan investointikomitealle ja joissa kuvaillaan erilaisia investointiskenaarioita, tai asiakirjat, jotka on tarkoitettu rahoituslaitoksille, voivat auttaa todentamaan hankkeen kannustavan vaikutuksen.
70. Tässä yhteydessä ja erityisesti *skenaariossa 1* kannattavuustaso voidaan arvioida käyttämällä menetelmiä, jotka ovat yleisesti käytössä kyseisellä toimialalla ja joita

³¹ Katso liite V.

³² Vaihtoehtoisia tilanteita käsitellään 58 kohdassa.

voivat olla menetelmät, joiden avulla arvioidaan hankkeen nykyarvo, sisäinen tuotto prosentti tai sijoitetun pääoman keskimääräinen tuotto.

71. Jos tuki ei muuta tuensaajan toimintaa edistämällä (ylimääräisiä) investointeja kyseisellä alueella, alueeseen ei kohdistu myönteistä vaikutusta. Jos tuella ei ole kannustavaa vaikutusta oikeudenmukaisuus- tai koheesiotavoitteen saavuttamiseksi, se saatetaan katsoa yrityksen saamaksi ilmaiseksi rahaksi. Tämän vuoksi tukea ei hyväksytä tapauksissa, joissa näyttää siltä, että sama investointi tehtäisiin alueella jopa ilman tukea.

3.4.3. Toimintatukiohjelmat

72. Toimintatukiohjelmissa tuella on kannustava vaikutus, jos on todennäköistä, että taloudellinen toiminta kyseisellä alueella vähenisi merkittävästi ilman tukea niiden ongelmien vuoksi, jotka tuella on tarkoitus ratkaista.
73. Komissio katsoo tämän vuoksi, että tuki lisää taloudellista toimintaa kyseisellä alueella, jos jäsenvaltio on osoittanut näiden ongelmien olemassaolon ja merkityksen tällä alueella (vrt. 47 ja 54 kohta).

3.5. Tuen oikeasuhteisuus / tuen rajaaminen välttämättömään

3.5.1. Yleiset edellytykset

74. Jotta aluetuki olisi oikeasuhteista, tuen määrän on periaatteessa rajoitettava vähimmäismäärään, joka tarvitaan investointien tai toimintojen lisäämiseksi tukialueella.
75. Yleensä yksittäisen ilmoitettavan tuen katsotaan rajoittuvan vähimmäismäärään, jos tuen määrä vastaa investoinnin toteuttamisesta kyseisellä alueella aiheutuvia ylimääräisiä nettokustannuksia verrattuna vaihtoehtoiseen tilanteeseen, jossa tukea ei myönnettäisi. Samoin jäsenvaltion on varmistettava suurille yrityksille ilmoitetun tukiohjelman puitteissa myönnettävän yksittäisen investointituen osalta, että tuen määrä vastaa investoinnin toteuttamisesta kyseisellä alueella aiheutuvia ylimääräisiä nettokustannuksia verrattuna vaihtoehtoiseen tilanteeseen, jossa tukea ei myönnettäisi.
76. Ennustettavuuden ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi komissio soveltaa investointitukeen myös enimmäistuki-intensiteettejä. Ilmoitettujen tukiohjelmien osalta enimmäistuki-intensiteetit toimivat pk-yritysten kannalta ns. safe harbour -poikkeuksina: niin kauan kuin tuki-intensiteetti ei ylitä enimmäisrajaa, tuen rajoittamista vähimmäismäärään koskevan kriteerin katsotaan täyttyvän. Kaikissa muissa tapauksissa enimmäistuki-intensiteetit muodostavat suhteellisuutta koskevan vähimmäisvaatimuksen, jonka tavoitteena on estää valtiontuen käyttö hankkeissa, joissa tukimäärän ja tukikelpoisten kustannusten välinen suhde katsotaan suureksi ja mahdollisesti vääristäväksi.
77. Enimmäistuki-intensiteettejä mukautetaan kolmen kriteerin perusteella: 1) kyseisen alueen sosioekonominen tilanne, jonka pohjalta määritellään, missä määrin aluetta on kehitettävä lisää ja mahdollisesti missä määrin se kärsii taloudellisen toiminnan houkuttelemiseen ja säilyttämiseen liittyvästä haitasta³³; 2) tuensaajan koko, jota käytetään hankkeen rahoitukseen tai toteutukseen kyseisellä alueella liittyvien erityisvaikeuksien indikaattorina, ja 3) investointihankkeen koko, joka ilmaisee

³³

Ks. aluetukikarttoja käsittelevä 5.4 alajakso.

kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien vääristymien arvioidun suuruuden. Korkeammat tuki-intensiteetit (ja mahdollisesti kilpailuun ja kauppaan kohdistuvat suuremmat vääristymät) ovat sallittuja sen mukaan mitä vähemmän kehittynyt kohdealue on ja silloin kun tuensaaja on pk-yritys. Suurten investointihankkeiden tuki-intensiteettiä alennetaan käyttäen 16 kohdan r alakohdassa vahvistettua menetelmää, ja se rajataan määrään, joka voidaan antaa hankkeeseen, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 500 miljoonaa euroa.

78. Eurooppalaisen alueellisen yhteistyön toimien osalta tuen enimmäismäärää alueella, jolla hanke sijaitsee, sovelletaan kaikkiin kyseiseen yhteistyöhankkeeseen osallistuviin tuensaajiin sillä edellytyksellä, että tukikelpoiset kustannukset liittyvät alkuinvestointihankkeeseen. Jos hanke toteutetaan usealla sijaintipaikalla, tähän hankkeeseen sovellettava tuen enimmäismäärä on se, jota sovelletaan alueeseen, jolla myönnettävän tuen määrä on suurin, koska jokin alkuinvestoinneista sijaitsee tukialueella. C-alueilla näitä määräyksiä sovelletaan kuitenkin vain pk-yrityksiin näiden suuntaviivojen 9 kohdassa vahvistettujen määräysten mukaisesti.
79. Investointituessa on noudatettava enimmäistuki-intensiteettiä tai suurten investointihankkeiden alennettua tuki-intensiteettiä. Jos tuensaajalle myönnetään tukea useaan kolmen vuoden aikana aloitettavaan hankkeeseen ja tuki katsotaan sen vuoksi yhdeksi ainoaksi investoinniksi, tukea on alennettava sen tuetun hankkeen osalta, jonka kohdalla 50 miljoonan euron raja-arvo ylittyy. Suuriin investointihankkeisiin ei voida myöntää pk-yritysten lisiä.
80. Tukea myöntävän viranomaisen on laskettava hankekohtainen enimmäistuki-intensiteetti ja tukimäärä tukea myöntäessään. Tuki-intensiteetti on laskettava bruttoavustusekvivalentin perusteella joko suhteessa kaikkiin tukikelpoisiin investointi- tai palkkakustannuksiin, jotka tuensaaja on ilmoittanut hakemuksessaan.
81. Jos investointikustannusten perusteella laskettu investointituki yhdistetään palkkakustannusten perusteella laskettuun alueelliseen investointitukeen, kokonaistuki ei saa ylittää suurinta tukimäärää, joka saadaan tulokseksi sallitun enimmäistuki-intensiteetin perusteella jommallakummalla laskutavalla.
82. Investointitukea voidaan myöntää samanaikaisesti useasta alueellisesta tukiohjelmasta tai se voi kasautua tapauskohtaisen tuen kanssa sillä edellytyksellä, että eri lähteistä myönnettävä tuki yhteensä ei ylitä sallittua hankekohtaista enimmäistuki-intensiteettiä, jonka ensimmäisen tuen myöntävän viranomaisen on laskettava ennakkoon.

3.5.1.1. Investointikustannusten perusteella laskettu tuki

83. Tukikelpoisen omaisuuden olisi oltava uutta, paitsi jos on kyse pk-yrityksistä ja laitoshankinnoista³⁴.
84. Pk-yritysten osalta investointiin liittyvistä alustavista selvityksistä ja neuvontapalveluista aiheutuvat kustannukset voidaan myös ottaa huomioon niin, että tukikelpoinen määrä on enintään 50 prosenttia todellisista kustannuksista.
85. Perusteelliseen muutokseen myönnettävän tuen osalta tukikelpoisten kustannusten on oltava suuremmat kuin poistot, jotka on tehty uudistettavasta toiminnasta kolmen edeltävän verovuoden aikana. Jos uusi toiminta korvaa olemassa olevan toiminnan ja siinä käytetään korvattavassa toiminnassa aikaisemmin käytettyä omaisuutta, uuden

³⁴ Määritelty 16 kohdan k alakohdassa.

investoinnin tukikelpoisten kustannusten on oltava vähintään 200 prosenttia suuremmat kuin käytöstä poistettavan tai uudelleen käytettävän omaisuuden kirjanpitoarvo töiden alkamista edeltävänä verovuonna.

86. Kustannukset, jotka liittyvät aineellisen omaisuuden hankintaan vuokrasopimuksella, voidaan ottaa huomioon ainoastaan seuraavien edellytysten täytyessä:
- a) Maa-alueisiin ja rakennuksiin liittyvän vuokrasopimuksen on oltava voimassa vähintään viisi vuotta investoinnin arvioidun valmistumisajankohdan jälkeen, jos kyseessä on suuri yritys, ja kolme vuotta, jos kyseessä on pk-yritys.
 - b) Laitoksen tai koneiden vuokrasopimus on tehtävä rahoitusleasingin muodossa ja siihen on sisällyttävä velvoite kyseisen omaisuuserän ostamisesta vuokrasopimuksen päätyttyä.
87. Laitoksen hankinnan³⁵ yhteydessä olisi otettava huomioon ainoastaan kustannukset, jotka aiheutuvat omaisuuserien ostamisesta kolmansilta. Näiden kolmansien on oltava ostajasta riippumattomia. Kauppa on toteutettava markkinaehdoin. Omaisuuserät, joiden hankkimiseen on saatu tukea jo ennen ostoa, olisi vähennettävä.
88. Suurten yritysten tapauksessa aineettoman omaisuuden kustannuksista tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan enintään 50 prosenttia hankkeeseen tehtyjen investointien tukikelpoisista kokonaiskustannuksista. Pk-yritysten tapauksessa voidaan ottaa huomioon aineettomaan omaisuuteen liittyvät kokonaiskustannukset.
89. Tukikelpoisen aineettoman omaisuuden on pysyttävä aluetukeen oikeutetulla alueella eikä sitä saa siirtää muille alueille. Aineettoman omaisuuden on täytettävä seuraavat edellytykset:
- a) sitä on hyödynnettävä ainoastaan tukea saavassa laitoksessa;
 - b) sen on oltava poistokelpoista;
 - c) se on ostettava markkinaehdoin osapuolilta ilman oikeudellisia, taloudellisia tai rahoituksellisia siteitä.
90. Aineettoman omaisuuden on sisällyttävä yrityksen varoihin ja liityttävä hankkeeseen, jota varten tukea myönnetään, vähintään viiden vuoden ajan (kolmen vuoden ajan, kun kyseessä on pk-yritys).

3.5.1.2. Palkkakustannusten perusteella laskettu tuki

91. Aluetuki voidaan laskea myös alkuinvestoinnin seurauksena luotujen työpaikkojen odotettujen palkkakustannusten perusteella. Tuella voidaan korvata vain palkatun henkilön palkkakustannukset kahden vuoden ajalta, eikä tuki-intensiteetti saa ylittää kyseisellä alueella sovellettavaa tuki-intensiteettiä.

3.5.2. Yksittäinen investointituki

92. *Skenaarion 1* mukaisissa tilanteissa (investointipäätös) komissio tarkistaa, ylittääkö tukimäärä vähimmäismäärän, joka tarvitaan hankkeen saattamiseksi riittävän kannattavaksi, ts. nostaako tukimäärä sisäisen tuoton ala- tai yrityskohtaista raja-arvoa tai vähimmäistuottovaatimusta suuremmaksi. Jos yrityksen muihin investointihankkeisiin soveltamia tavanomaisia tuottoprosentteja ei ole käytettävissä,

³⁵

Ks. alaviite 34.

viitearvona voidaan käyttää yrityksen pääomakustannuksia kokonaisuutena tarkasteltuna tai kyseisen alan yleistä tuottoprosenttia.

93. *Skenaariossa 2* komissio vertaa sijaintipaikkaa koskevan kannustimen osalta kohdealueen investoinnin nettonykyarvoa vaihtoehtoisen sijaintipaikan investoinnin nettonykyarvoon. Kaikki asiaankuuluvat kustannukset ja hyödyt on otettava huomioon, mukaan lukien hallinto- ja kuljetuskustannukset, koulutustuen ulkopuolelle jäävät koulutuskustannukset sekä palkkaerot. Kun vaihtoehtoinen sijaintipaikka on ETA-alueella, kyseisellä toisella sijaintipaikalla myönnettäviä tukia ei kuitenkaan oteta huomioon.
94. Kannustavan vaikutuksen arvioinnissa käytettäviä laskelmia voidaan käyttää myös arvioitaessa tuen oikeasuhteisuutta. Jäsenvaltion on osoitettava tuen oikeasuhteisuus asiakirjojen, esimerkiksi 69 kohdassa tarkoitettujen, perusteella.
95. Tuki-intensiteetti ei saa ylittää sallittua mukautettua tuki-intensiteettiä.

3.5.3. Toimintatuki

96. Jäsenvaltion on osoitettava, että tuen taso on oikeassa suhteessa ongelmiin, jotka tuella on tarkoitus ratkaista.
97. Erityisesti seuraavat yleiset edellytykset on täytettävä:
- a) Tuki on määritettävä suhteessa ennalta määriteltuihin tukikelpoisiin kustannuksiin, jotka liittyvät kokonaisuudessaan ongelmiin, jotka tuella on tarkoitus ratkaista, kuten jäsenvaltio on osoittanut. Tuki on rajattava tiettyyn osuuteen näistä tukikelpoista kustannuksista, eikä se saa ylittää kyseisiä kustannuksia.
 - b) Tuensaajakohtaisen tuen määrän on oltava oikeassa suhteessa kunkin tuensaajan todellisuudessa kohtaamiin ongelmiin.
98. Tiettyjen syrjäisimmillä alueilla aiheutuvien ylimääräisten kustannusten (muut kuin kuljetuskustannukset) korvaamiseen tarkoitettun tuen osalta tukikelpoisten kustannusten on liityttävä kokonaisuudessaan yhteen tai useampaan SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettuun pysyvään haittaan. Näihin ylimääräisiin kustannuksiin eivät saa kuulua kuljetuskustannukset eivätkä muut sellaiset ylimääräiset kustannukset, jotka voivat johtua muista tekijöistä ja jotka on määritettävä suhteessa kustannuksiin, joita aiheutuu samanlaisille yrityksille kyseisen jäsenvaltion muilla alueilla.
99. Tuen tasoa on alennettava ohjelman keston aikana, kun on kyse tuesta pk-yritysten alueille kohtaamien erityisten vaikeuksien vähentämiseksi³⁶.

3.6. Kielteiset vaikutukset

3.6.1. Yleisiä näkökohtia

100. Komissio on havainnut, että aluetuki voi aiheuttaa ensi sijassa kahdenlaisia kilpailun ja kaupan vääristymiä. Näitä ovat tuotemarkkinavääristymät (jotka voivat johtaa allokatiiviseen tehottomuuteen) ja sijaintipaikkaa koskevat vaikutukset (jotka voivat johtaa sekä allokatiiviseen tehottomuuteen että jakeluongelmiin).
101. Yksi mahdollinen valtiontuen haittavaikutus on se, että tuki estää markkinamekanismia tuottamasta tehokkaita tuloksia niin, että tehokkaimmat

³⁶

Myös silloin kun toimintatukiohjelmista ilmoitetaan voimassa olevien tukitoimenpiteiden jatkamiseksi.

tuottajat palkittaisiin ja vähiten tehokkaille tuottajille aiheutuisi paineita parantaa tehokkuuttaan, järjestää toimintansa uudelleen tai poistua markkinoilta. Valtiontuesta johtuva huomattava kapasiteetin lisäys tehottomilla markkinoilla (jotka määritellään tarkemmin jäljempänä) saattaa kohtuuttomasti vääristää kilpailua, sillä liikkakapasiteetin luominen tai säilyttäminen voi johtaa voittomarginaaleihin kohdistuviin paineisiin ja kilpailijoiden investointien vähenemiseen tai jopa niiden poistumiseen markkinoilta. Tämä saattaa johtaa tilanteeseen, jossa kilpailijat, jotka muutoin kykenisivät pysymään markkinoilla, pakotetaan ulos markkinoilta valtiontuen vuoksi. Tuki saattaa myös estää yrityksiä tulevista markkinoille ja vähentää kilpailijoiden kannusteita innovoida. Tämä johtaa tehottomiin markkinarakenteisiin, jotka pitkällä aikavälillä ovat haitallisia myös kuluttajien kannalta. Lisäksi tuki saattaa tehdä (mahdollisista) tuensaajista ylimielisiä tai riskihakuisempia. Pitkän aikavälin vaikutus alan kokonaistulokseen on todennäköisesti kielteinen.

102. Tuella voi olla myös vääristäviä vaikutuksia, sillä se voi lisätä tuensaajan huomattavaa markkinavoimaa tai säilyttää sen. Myös silloin kun tuki ei vahvista huomattavaa markkinavoimaa suoraan, se voi lisätä sitä välillisesti estämällä olemassa olevien kilpailijoiden laajentumisen tai aiheuttamalla niiden poistumisen markkinoilta tai estämällä uusien kilpailijoiden tulon markkinoille.
103. Tuotemarkkinoihin kohdistuvien vääristymien lisäksi aluetuki vaikuttaa luonteensa vuoksi myös taloudellisen toiminnan sijaintiin. Kun yhdelle alueelle investoidaan tuen johdosta, toinen alue menettää kyseisen mahdollisuuden. Nämä kielteiset vaikutukset, jotka kohdistuvat alueisiin, joihin tuki vaikuttaa heikentävästi, voivat aiheuttaa taloudellisen toiminnan ja työpaikkojen häviämistä myös alihankkijoiden tasolla. Ne voivat johtaa myös myönteisten ulkoisvaikutusten (esimerkiksi klusterointivaikutus, tiedon leviäminen, koulutus jne.) menettämiseen.
104. Aluetuen maantieteellinen kohdentaminen erottaa aluetuen muista horisontaalisen tuen muodoista. Aluetuelle on ominaista, että sen tarkoituksena on vaikuttaa sijoittajien investointihankkeiden sijaintipaikan valintaan. Kun aluetuella korvataan alueellisista haitoista johtuvat lisäkustannukset ja tuetaan lisäinvestointeja tukialueilla viemättä investointeja pois muilta tukialueilta, se vaikuttaa sekä alueen kehitykseen että koheesioon ja loppujen lopuksi hyödyttää koko unionia. Aluetuen mahdollisia negatiivisia vaikutuksia sijoittautumiseen on jo rajoitettu aluetukikartoissa, joissa määritellään tarkasti tukikelpoiset alueet ottaen huomioon oikeudenmukaisuus- ja koheesiopoliittiset tavoitteet sekä hyväksyttävät enimmäistuki-intensiteetit. Arvioitaessa tuen todellista vaikutusta koheesiotavoitteeseen on kuitenkin tärkeää ymmärtää, mitä olisi tapahtunut ilman tukea.
105. Arvioidessaan investointituen vaikutuksia komissio tekee eron edellä 92 ja 93 kohdassa kuvailtujen kahden vaihtoehtoisen tilanteen välillä.
106. Skenaarion 1 mukaisissa tapauksissa komissio keskittyy erityisesti kielteisiin vaikutuksiin, jotka liittyvät taantuvien alojen liikkakapasiteetin kasvuun, markkinoilta poistumisen ehkäisemiseen ja huomattavan markkinavoiman käsitteeseen. Kun hankkeen puitteissa luotu kapasiteetti koskee rakenteellisesti absoluuttisesti taantuvia markkinoita, komissio voisi katsoa sen kielteiseksi tekijäksi, jonka korvaaminen myönteisillä tekijöillä on epätodennäköistä.
107. Jos vertailuanalyysi osoittaa, että investointi olisi joka tapauksessa tehty ilman tukea toisessa ETA-alueella sijaitsevassa paikassa (skenaario 2), joka kuuluu kyseisen

tuotteen samoilte maantieteellisille markkinoille, ja jos tuki on oikeasuhteista, liikakapasiteettiin tai huomattavaan markkinavoimaan liittyvät mahdolliset tulokset olisivat periaatteessa samat tuesta riippumatta. Tällaisissa tapauksissa komissio arvioi ensi sijassa vaihtoehtoiseen sijaintipaikkaan liittyviä kielteisiä vaikutuksia.

3.6.2. Investointitukiohjelmat

108. Investointitukiohjelmat eivät saa johtaa merkittäviin kilpailun ja kaupan vääristymiin. Vaikka vääristymien voidaan katsoa olevan rajoitettuja yksittäisellä tasolla (jos kaikki investointituella asetetut edellytykset täyttyvät), tukiohjelmat voivat silti johtaa suuriin vääristymiin kasautumisen vuoksi. Tällaiset vääristymät voivat koskea tuotosmarkkinoita luomalla tai pahentamalla liikakapasiteettia tai luomalla, lisäämällä tai säilyttämällä eräiden tuensaajien huomattavaa markkinavoimaa tavalla, jolla on kielteinen vaikutus dynaamisiin kannusteisiin. Tukiohjelmien puitteissa myönnetty tuki voi myös johtaa merkittävään taloudellisen toiminnan menetykseen muilla ETA:n alueilla. Tietyille aloille keskittyvän tukiohjelman tapauksessa tällaisten vääristymien riski on vielä suurempi.
109. Sen vuoksi jäsenvaltion on osoitettava, että kielteiset vaikutukset rajoittuvat vähimmäismäärään ottaen huomioon esimerkiksi kyseisten hankkeiden koon, yksittäiset ja kumulatiiviset tukimäärät, oletetut tuensaajat ja kohdealojen ominaispiirteet. Jotta komissio voi arvioida todennäköisiä kielteisiä vaikutuksia, jäsenvaltio voi toimittaa minkä tahansa käytettävissään olevan vaikutustenarvioinnin ja samanlaisista aikaisemmista tukiohjelmista jälkikäteen tehdyt arvioinnit.
110. Myöntäessään ohjelman perusteella tukea yksittäisiin hankkeisiin tukea myöntävän viranomaisen on todennettava ja vahvistettava, että tuki ei houkuttele investointia alueelta, jonka aluetuki-intensiteetti on sama tai suurempi kuin kohdealueen tuki-intensiteetti. Jos investointihankkeen toteuttajat ovat pk-yrityksiä, tämä varmistus voi perustua yrityksen liitteessä V olevaan hakemuslomakkeeseen tekemään lausumaan.
111. Komissio voi edellyttää, että jäsenvaltio rajoittaa tiettyjen tukiohjelmien kestoa (yleensä enintään neljään vuoteen) ja arvioi kyseisiä ohjelmia, kuten 4 jaksossa esitetään.

3.6.3. Yksittäinen investointituki

3.6.3.1. Tuotemarkkinoiden vääristymät

112. Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien mahdollisten vääristymien kartoittamiseksi ja arvioimiseksi jäsenvaltioiden olisi toimitettava todisteita, joiden perusteella komissio voi määrittää i) kyseiset tuotemarkkinat (ts. tuotteet, joihin tuensaajan toiminnan muuttuminen vaikuttaa) ja ii) vaikutuksen piiriin kuuluvat kilpailijat ja asiakkaat/kuluttajat.
113. Komissio soveltaa erilaisia perusteita arvioidessaan näitä mahdollisia vääristymiä, kuten kyseisten tuotemarkkinoiden rakenne, markkinoiden toiminta (taantuvat vai kasvavat markkinat), tuensaajan valintaprosessi, markkinoille tulon ja sieltä poistumisen esteet sekä tuotteiden erilaistaminen.
114. Jos yritys järjestelmällisesti tukeutuu valtiontukeen, se voi olla osoitus siitä, että yritys ei kestä kilpailua omin voimin tai että se saa kohtuutonta etua kilpailijoihin verrattuna.
115. Komissio erottaa kaksi pääasiallista tuotemarkkinoihin kohdistuvien mahdollisten kielteisten vaikutusten lähdettä: i) tapaukset, joissa merkittävä kapasiteetin lisäys johtaa liikakapasiteettiin tai pahentaa jo olemassa olevaa liikakapasiteettia erityisesti

taantuvilla markkinoilla, ja ii) tapaukset, joissa tuensaajalla on huomattava markkinavoima.

116. Arvioidessaan, voidaanko tuen avulla luoda tai säilyttää tehottomat markkinarakenteet, komissio ottaa huomioon hankkeesta johtuvan tuotantokapasiteetin lisäyksen ja sen, onko kyse tehottomista markkinoista.
117. Kun kyseessä ovat kasvavat markkinat, on yleensä vähemmän huolta siitä, että tuella on kielteinen vaikutus dynaamisiin kannusteisiin tai että se kohtuuttomasti estää markkinoilta poistumista tai markkinoille tuloa.
118. Enemmän huolta aiheuttaa tilanne, jossa on kyse taantuvista markkinoista. Tältä osin komissio erottaa toisistaan tapaukset, joissa merkitykselliset markkinat ovat pitkällä aikavälillä rakenteellisesti taantuvat (toisin sanoen niiden kasvu on negatiivinen), ja tapaukset, joissa merkitykselliset markkinat ovat suhteellisesti taantuvat (toisin sanoen kasvu on positiivinen mutta ei ylitä vertailukohteenä olevaa kasvua).
119. Markkinoiden tehottomuutta mitataan yleensä ottamalla vertailukohdaksi ETA:n BKT kolmen edellisen vuoden ajalta ennen hankkeen aloittamista (vertailuarvo). Se voidaan määrittää myös seuraavien kolmen–viiden vuoden ennustetun kasvun perusteella. Tähän liittyviä indikaattoreita voivat olla kyseisten markkinoiden ennustettu kasvu ja odotettu kapasiteetin käyttöaste sekä kapasiteetin lisäyksen todennäköinen vaikutus kilpailijoihin hintojen ja voittomarginaalien välityksellä.
120. Eräissä tapauksissa kyseisten tuotemarkkinoiden kasvu ETA:ssa ei ehkä ole asianmukainen vertailukohde tarkasteltaessa tuen vaikutuksia, erityisesti silloin, kun maantieteelliset markkinat ovat maailmanlaajuiset ja kyseisten tuotteiden tuotanto tai kulutus on vähäistä ETA:ssa. Tällaisissa tapauksissa komissio tarkastelee tuen vaikutusta markkinarakenteisiin, erityisesti sitä, voiko tuen myöntäminen johtaa ETA:ssa toimivien tuottajien syrjäytymiseen markkinoilta.
121. Arvioidessaan huomattavan markkinavoiman olemassaoloa komissio ottaa huomioon tuensaajan aseman tietyltä ajalta ennen tuen saantia ja oletetun markkina-aseman investoinnin toteuttamisen jälkeen. Komissio ottaa huomioon sekä tuensaajan että sen kilpailijoiden markkinaosuudet ja tarpeen mukaan myös muita tekijöitä, esimerkiksi markkinarakenteen, tarkastelemalla markkinoiden keskittymistä, markkinoille tulon mahdollisia esteitä³⁷, neuvotteluvoimaa³⁸ sekä laajentumisen tai markkinoilta poistumisen esteitä.

3.6.3.2. Sijaintipaikan vaikutukset

122. Skenaarion 2 mukaisissa tapauksissa, joissa investointi olisi ilman tukea sijoitettu alueelle, jonka alueellinen tuki-intensiteetti on sama tai korkeampi kuin kohdealueen intensiteetti, kyseessä on kielteinen vaikutus, jota myönteiset seikat eivät todennäköisesti korvaa, koska se on vastoin aluetuen perusteita.
123. Jos tuensaaja lopettaa saman tai samantapaisen toiminnon toisella ETA:ssa sijaitsevalla alueella ja siirtää tämän toiminnon kohdealueelle ja jos tuen ja

³⁷ Markkinoille tulon esteitä ovat oikeudelliset esteet (erityisesti immateriaalioikeudet), mittakaavaedut ja tuotevarioinnin edut sekä verkostoihin ja infrastruktuuriin pääsyn esteet. Kun tukea myönnetään markkinoilla, joilla tuensaaja on vakiintunut toiminnanharjoittaja, mahdolliset markkinoille tulon esteet voivat lisätä tuensaajan mahdollisesti huomattavaa markkinavoimaa ja siten pahentaa kyseisen markkinavoiman kielteisiä vaikutuksia.

³⁸ Kun markkinoilla on vahvoja ostajia, on epätodennäköisempää, että tuensaaja voi nostaa niiltä veloitetuja hintoja.

toiminnon siirron välillä on syy-yhteys, kyseessä on kielteinen vaikutus, jota myönteiset seikat eivät todennäköisesti korvaa.

124. Kun arvioidaan ilmoitettuja toimenpiteitä, komissiolla olisi oltava kaikki tarvittavat tiedot, joiden perusteella se voi arvioida, johtaisiko valtiontuki merkittävään työpaikkojen menetykseen olemassa olevilla sijaintipaikoilla ETA:ssa.

3.6.4. Toimintatukiohjelmat

125. Jos tuki on välttämätön ja oikeasuhteinen 3.1.3 alajaksossa esitetyn yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi, on todennäköistä, että tuen myönteiset vaikutukset korvaavat sen kielteiset vaikutukset. Eräissä tapauksissa tuki voi kuitenkin johtaa markkinarakenteen tai toimialan tai teollisuusalan ominaispiirteiden muuttumiseen niin, että se voi merkittävästi vääristää kilpailua asettamalla markkinoille tulolle tai niiltä poistumiselle esteitä, johtamalla korvaavuusvaikutuksiin tai muuttamalla kauppavirtojen suuntaa. Näissä tapauksissa on epätodennäköistä, että myönteiset seikat korvaavat havaitut kielteiset vaikutukset.
126. Komissio voi edellyttää, että jäsenvaltio rajoittaa tiettyjen tukiohjelmien kestoa (yleensä enintään neljään vuoteen) ja arvioi kyseisiä ohjelmia, kuten 4 jaksossa esitetään.

3.7. Läpinäkyvyys

3.7.1. Tukiohjelmat

127. Jäsenvaltioiden on julkaistava valtiontukitoimenpiteistä vähintään seuraavat tiedot keskitetyssä verkkosivustossa: hyväksytyn tukiohjelman ja sen täytäntöönpanosääntöjen koko teksti, tuen myöntävä viranomainen, yksittäisten tuensaajien nimet, tuen määrä, tuki-intensiteetti ja hankkeen odotetut hyödyt aluekehityksen kannalta³⁹. Nämä tiedot on julkaistava tuen myöntämispäätöksen tekemisen jälkeen, ne on säilytettävä vähintään 10 vuoden ajan ja niiden oltava rajoituksetta yleisön saatavissa.⁴⁰

3.7.2. Yksittäinen tuki

128. Yksittäisen tuen osalta 127 kohdassa edellytetyt tiedot on julkaistava samoin ehdoin kuin edellä.

4. ARVIOINTI

129. Edellä 111 ja 126 kohdassa tarkoitetuissa arvioinneissa on keskityttävä seuraaviin seikkoihin: 1) tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille tehdyn päätöksen taustalla olleiden oletusten ja ehtojen toteutuminen; 2) tukitoimenpiteen tuloksellisuus suhteessa ennalta määritettyihin tavoitteisiin; 3) tuen vaikutus markkinoihin ja kilpailuun sekä sen varmistaminen, että tukiohjelman voimassaoloaikana ei aiheudu unionin etujen vastaisia tarpeettomia kilpailua vääristäviä vaikutuksia.
130. Arvioinnin tavoitteiden vuoksi ja jotta voidaan pitää jäsenvaltioihin ja pienempiin tukihankkeisiin kohdistuva hallinnollinen rasitus kohtuullisena, tällaista arviointia

³⁹ Edellä olevan 37 kohdan mukaan tuen myöntävän viranomaisen on varmistettava tuetun hankkeen myönteiset vaikutukset ja vahvistettava, että tuensaajan esittämien todisteiden mukaan hanke edistää alueen kehitystä.

⁴⁰ Nämä tiedot olisi päivitettävä säännöllisesti, esimerkiksi kuuden kuukauden välein, ja niiden on oltava saatavilla vapaassa muodossa.

edellytetään vain tukiohjelmista, joiden talousarvio on suuri tai joihin sisältyy uusia ominaispiirteitä, tai kun on odotettavissa merkittäviä markkinoihin, teknologiaan tai sääntelyyn liittyviä muutoksia. Arvioinnin suorittaa valtiontuen myöntävästä viranomaisesta riippumaton asiantuntija yhteisten menetelmien⁴¹ mukaisesti. Arviointi myös julkistetaan. Arviointi on toimitettava komissiolle hyvissä ajoin, jotta se voi tarvittaessa harkita tukiohjelman voimassaolon jatkamista, ja joka tapauksessa ennen tukiohjelman voimassaolon päättymistä. Arvioinnin tarkka laajuus ja yksityiskohtaiset säännöt määritetään tukiohjelman hyväksymispäätöksessä. Kyseisen arvioinnin tulokset otetaan huomioon päätettäessä tulevista tukitoimenpiteistä, joilla on samankaltainen tavoite.

5. ALUETUKIKARTAT

131. Komissio esittää tässä jaksossa perusteet, joiden pohjalta voidaan määrittää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan edellytysten mukaiset alueet. Nämä edellytykset täyttävien alueiden on käytävä ilmi aluetukikartasta, joka on ilmoitettu komission hyväksyntää varten ennen kuin aluetukea voidaan myöntää kohdealueilla sijaitseville yrityksille. Aluetukikartoissa on myös määritettävä näihin alueisiin sovellettavat enimmäistuki-intensiteetit.

5.1. Aluetukeen oikeutettujen alueiden väestökattavuus

132. Koska aluetuen myöntäminen on poikkeus SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätystä yleisestä valtiontukikiellosta, komissio katsoo, että a- ja c-alueiden yhteenlasketun väestökattavuuden on oltava pienempi kuin ei-nimetyillä alueilla. Nimettyjen alueiden kokonaisväestökattavuuden olisi sen vuoksi oltava huomattavasti vähemmän kuin 50 prosenttia unionin väestömäärästä.
133. Alueellisia valtiontukia koskevilla suuntaviivoilla vuosille 2007–2013⁴² a- ja c-alueiden kokonaisväestökattavuudeksi asetettiin 42 prosenttia EU-25:n väestöstä (45,5 prosenttia EU-27:n väestöstä). Komissio katsoo, että tämä alustava kokonaisväestökattavuus olisi säilytettävä absoluuttisesti tarkasteltuna.
134. Tämän mukaisesti a- ja c-alueiden kokonaisväestökattavuudeksi on asetettava [42 prosenttia] EU-27:n väestöstä kaudelle 2014–2020⁴³.

5.2. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeus

135. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa määrätään, että sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää ”tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma, sekä 349 artiklassa tarkoitetuilla alueilla, niiden rakenteellinen, taloudellinen ja sosiaalinen tilanne huomioon ottaen”. Unionin tuomioistuimen mukaan se, että [107] artiklan 3 kohdan a alakohdassa käytetään poikkeuksesta määrättäessä ilmaisuja ”poikkeuksellinen” ja ”vakava”, osoittaa, että

⁴¹ Komissio voi määrittää yhteiset menetelmät.

⁴² EUVL C 54, 4.3.2006, s. 13.

⁴³ Enimmäismäärän asettamisessa käytetään vuoden 2010 väestötietoja. Enimmäismäärä vastaa [...] prosenttia EU-28:n väestöstä Kroatian liittyttyä EU:hun.

mainittu alakohta koskee vain sellaisia alueita, joilla taloudellinen tilanne on äärimmäisen epäsuotuisa, kun sitä verrataan koko [unioniin]⁴⁴.

136. Komissio katsoo, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät niiden NUTS 2 -alueiden⁴⁵ osalta, joiden bruttokansantuote (BKT) henkeä kohden on alle 75 prosenttia unionin keskiarvosta⁴⁶.

137. Näin ollen jäsenvaltio voi nimetä seuraavat alueet a-alueiksi:

a) NUTS 2 -alueet, joiden BKT henkeä kohden ostovoimastandardina⁴⁷ ilmaistuna on alle 75 prosenttia EU-27:n keskiarvosta (perustuen niiden kolmen viimeisen vuoden keskiarvoon, joilta Eurostatin tiedot ovat saatavilla⁴⁸);

b) SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tarkoitetut alueet, jäljempänä ’syрjäisimmät alueet’⁴⁹.

138. Tukikelpoiset a-alueet on lueteltu jäsenvaltioittain liitteessä I.

5.3. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeus

139. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Unionin tuomioistuimen mukaan [107] artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksessa sallitaan tiettyjen alueiden kehittäminen, mitä ei rajoiteta [107] artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuilla taloudellisilla edellytyksillä, jos tuki ”ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun vastaisella tavalla”. Tämä määräys antaa komissiolle toimivallan hyväksyä tuen

⁴⁴ Asia 248/84, Saksa v. komissio, tuomio 14.10.1987 (Kok., s. 4036, 19 kohta); asia C-169/95, Espanja v. komissio, tuomio 14.1.1997 (Kok., s. I-148, 15 kohta); ja asia C-310/99, Italia v. komissio, tuomio 7.3.2002 (Kok., s. I-2289, 77 kohta).

⁴⁵ Komission asetus (EY) N:o 105/2007, annettu 1 päivänä helmikuuta 2007, jolla muutetaan yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1059/2003 (EUVL L 39, 10.2.2007, s. 1), ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 176/2008, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1059/2003 muuttamisesta Bulgarian ja Romanian Euroopan unioniin liittymisen vuoksi (EUVL L 61, 5.3.2008, s. 1). Näissä suuntaviivoissa käytetyt tiedot perustuvat NUTS 2006 -luokitukseen.

⁴⁶ Viittaus alueisiin, joiden BKT henkeä kohden on alle 75 prosenttia [yhteisön] keskiarvosta, otettiin käyttöön komission tiedonannossa EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan soveltamisesta aluetukiin (EYVL C 212, 12.8.88, s. 2).

⁴⁷ BKT mitataan ostovoimastandardina tässä ja muissa näiden suuntaviivojen viittauksissa BKT:hen asukasta kohden.

⁴⁸ Tiedot kattavat vuodet 2008–2010. Muissa viittauksissa BKT:hen henkeä kohden suhteessa EU-27:n keskiarvoon tiedot perustuvat Eurostatin alueellisten tietojen keskiarvoon vuosilta 2008–2010.

⁴⁹ Nykyisin: Guadeloupe, Ranskan Guyana, Martinique, Réunion, Saint-Martin, Azorit, Madeira ja Kanariansaaret. Saint-Barthélemy saaren aseman muuttamisesta Euroopan unioniin nähden 29 päivänä lokakuuta 2010 annetun Eurooppa-neuvoston päätöksen (2010/718/EU) (EUVL L 325, 9.12.2010, s. 4) mukaisesti Saint-Barthélemyn asema syrjäisimpänä alueena päättyi 1. tammikuuta 2012 ja siitä tuli SEUT-sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettu merentakainen maa tai alue. Mayotten aseman muuttamisesta Euroopan unioniin nähden 11 päivänä heinäkuuta 2012 annetun Eurooppa-neuvoston päätöksen (2012/419/EU) (EUVL L 204, 31.7.2012, s. 131) mukaisesti Mayotten asema merentakaisena maana tai alueena päättyi 1. tammikuuta 2014 ja se saa syrjäisimpiin alueisiin kuuluvan alueen aseman.

taloudellisen kehityksen edistämiseen sellaisilla jäsenvaltion alueilla, jotka ovat epäedullisessa asemassa kansalliseen keskiarvoon nähden⁵⁰.

140. C-alueiden kokonaisväestökattavuus unionissa, jäljempänä 'c-väestökattavuus', saadaan vähentämällä unionin tukikelpoisten a-alueiden väestömäärä 134 kohdassa vahvistetusta enimmäisväestömäärästä.
141. C-alueita on kahdenlaisia:
- a) alueet, jotka täyttävät tietyt ennalta määritetyt edellytykset ja jotka jäsenvaltio voi sen vuoksi nimetä c-alueiksi ilman, että sen tarvitsee esittää lisäperusteluja, jäljempänä 'ennalta määritellyt c-alueet';
 - b) alueet, jotka jäsenvaltio voi oman harkintansa mukaan nimetä c-alueiksi sillä edellytyksellä, että se osoittaa kyseisten alueiden täyttävän tietyt sosioekonomiset kriteerit, jäljempänä 'ennalta määrittelemättömät c-alueet'.

5.3.1. Ennalta määritellyt c-alueet

5.3.1.1. C-väestökattavuuden jakaminen ennalta määritellyille c-alueille

142. Komissio katsoo, että kullakin asianomaisella jäsenvaltiolla on oltava riittävä c-väestökattavuus voidakseen nimetä c-alueiksi ne alueet, jotka olivat a-alueita aikaisemmassa aluetukikartassa vuosina 2011–2013⁵¹ ja joiden BKT henkeä kohden on merkittävästi alle EU-27:n keskiarvon.
143. Komissio katsoo myös, että kunkin jäsenvaltion c-väestökattavuuden on oltava riittävä, jotta c-alueiksi voidaan nimetä alueet, joiden väestötiheys on alhainen⁵².
144. Näin ollen seuraavat alueet katsotaan ennalta määritellyiksi c-alueiksi:
- a) entiset a-alueet, joiden BKT asukasta kohden on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta: NUTS 2 -alueet, jotka nimettiin a-alueiksi kaudella 2011–2013 ja joiden BKT henkeä kohden on vähemmän kuin 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta;
 - b) harvaan asutut alueet: NUTS 3 -alueet, joilla on vähemmän kuin 12,5 asukasta neliökilometrillä (perustuen Eurostatin tietoihin väestötiheydestä vuonna 2010).
145. Kullekin asianomaiselle jäsenvaltiolle jaetaan erityinen c-väestökattavuus, joka vastaa sen ennalta määriteltujen c-alueiden väestömäärää. Ennalta määriteltä c-väestökattavuutta voidaan käyttää vain ennalta määriteltujen c-alueiden nimeämiseen. Ennalta määritellyn c-väestökattavuuden jako esitetään jäsenvaltioittain liitteessä I.

5.3.1.2. Ennalta määriteltujen c-alueiden nimeäminen

146. Jäsenvaltio voi nimetä c-alueiksi 144 kohdassa tarkoitetut ennalta määritellyt c-alueet.

⁵⁰ Asia 248/84, Saksa v. komissio, tuomio 14.10.1987 (Kok., s. 4036, 19 kohta).

⁵¹ A-alueiden luetteloa muutettiin vuonna 2011 (vrt. komission tiedonanto tilastovaikutusalueiden valtiontukiaseman ja tuen enimmäismäärän tarkistamisesta seuraavien kansallisten aluetukikarttojen osalta ajanjaksolla 1.1.2011–31.12.2013 (EUVL C 222, 17.8.2010, s. 2)).

⁵² Jäsenvaltioiden mahdollisuus nimetä alhaisen väestötiheyden alueet c-alueiksi otettiin käyttöön jäsenvaltioille ja muille asianomaisille osoitetussa komission ilmoituksessa, joka koski EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan soveltamisesta aluetukiin annetun tiedonannon II osan muuttamista (EYVL C 364, 20.12.1994, s. 8).

147. Harvaan asuttujen alueiden osalta jäsenvaltion olisi periaatteessa nimettävä c-alueiksi NUTS 3 -alueet, joilla on vähemmän kuin 12,5 asukasta neliökilometrillä. Jäsenvaltio voi kuitenkin nimetä osia NUTS 3 -alueista, joilla on vähemmän kuin 12,5 asukasta neliökilometrillä tai muita NUTS 3 -alueiden viereisiä alueita, jos nimetyillä alueilla on vähemmän kuin 12,5 asukasta neliökilometrillä eikä niiden nimeäminen ylitä 143 kohdassa, 144 kohdan b alakohdassa ja 145 kohdassa tarkoitettua c-väestökattavuutta.

5.3.2. Ennalta määrittelemättömät c-alueet

5.3.2.1. Ennalta määrittelemättömän c-väestökattavuuden jakaminen jäsenvaltioiden kesken

148. Ennalta määrittelemättömien c-alueiden kokonaisväestökattavuus unionissa saadaan vähentämällä tukikelpoisten a-alueiden ja ennalta määriteltujen c-alueiden väestömäärä 134 kohdassa vahvistetusta enimmäisväestömäärästä. Ennalta määrittelemättömien c-alueiden väestökattavuus jaetaan jäsenvaltioiden kesken (lukuun ottamatta niitä jäsenvaltioita, joiden koko alue voidaan määritellä a-alueeksi) soveltaen liitteessä II esitettyä menetelmää.

5.3.2.2. Suojatoimenpiteet ja vähimmäisväestökattavuus

149. Jotta voitaisiin varmistaa jatkuvuus aluetukikartoissa ja jotta kaikilla jäsenvaltioilla olisi toimintamahdollisuudet, komissio katsoo, ettei minkään jäsenvaltion pitäisi menettää yli puolta kokonaisväestökattavuudestaan edelliseen kauteen verrattuna ja että kullakin jäsenvaltiolla olisi oltava vähimmäisväestökattavuus.
150. Tämän johdosta poikkeuksena 134 kohdassa vahvistettuun kokonaisväestökattavuuteen⁵³ kunkin jäsenvaltion c-väestökattavuutta korotetaan tarvittaessa niin, että sen a- ja c-alueiden kokonaisväestökattavuus pienenee enintään 50 prosenttia verrattuna kauteen 2007–2013 ja että kyseisen jäsenvaltion väestökattavuus on vähintään 7,5 prosenttia kansallisesta väestömäärästä.
151. Ennalta määrittelemätön c-väestökattavuus, mukaan luettuna suojatoimenpiteet ja vähimmäisväestökattavuus, esitetään jäsenvaltioittain liitteessä I.

5.3.2.3. Ennalta määrittelemättömien c-alueiden nimeäminen

152. Komissio katsoo, että jäsenvaltioiden c-alueiden nimeämisessä käyttämien perusteiden olisi heijastettava erilaisia tilanteita, joissa aluetuen myöntäminen voi olla perusteltua. Perusteiden olisi näin ollen kohdistuttava tiettyihin sosioekonomisiin, maantieteellisiin tai rakenteellisiin ongelmiin, ja niiden olisi taattava riittävässä määrin, ettei aluetuen myöntäminen muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun vastaisella tavalla.
153. Jäsenvaltio voi näin ollen nimetä c-alueiksi ennalta määrittelemättömät c-alueet, jotka on määriteltävä seuraavien kriteerien perusteella:
- a) Arviointikriteeri 1: viereiset alueet, joilla on vähintään 100 000 asukasta⁵⁴ ja jotka sijaitsevat sellaisilla NUTS 2- tai NUTS 3 -alueilla, joiden
 - BKT asukasta kohden on alle EU-27:n keskiarvon tai
 - työttömyysaste on yli 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta⁵⁵.

⁵³ Tämä määräys nostaa kokonaisväestökattavuuden [...] prosenttiin EU-27:n väestöstä.

⁵⁴ Tätä väestömäärän kynnysarvoa alennetaan 50 000 asukkaaseen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden ennalta määrittelemätön c-väestökattavuus on alle 1 miljoona asukasta, tai 10 000 asukkaaseen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden kokonaisväestömäärä on alle 1 miljoona asukasta.

- b) Arviointikriteeri 2: NUTS 3 -alueet, joiden asukasmäärä on alle 100 000 ja joiden
 - BKT asukasta kohden on alle EU-27:n keskiarvon tai
 - työttömyysaste on yli 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta.
 - c) Arviointikriteeri 3: saaret ja vierekkäiset alueet, joille on ominaista samanlainen maantieteellinen eristyneisyys (esim. niemimaat tai vuoristoalueet) ja joiden
 - BKT asukasta kohden on alle EU-27:n keskiarvon⁵⁶ tai
 - työttömyysaste on yli 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta⁵⁷ tai
 - asukasmäärä on alle 5 000.
 - d) Arviointikriteeri 4: NUTS 3 -alueet tai NUTS 3 -alueiden osat, jotka muodostavat vierekkäisiä alueita, jotka ovat a-alueen vieressä tai jotka jakavat maarajan ETA:n tai EFTA:n ulkopuolisen maan kanssa.
 - e) Arviointikriteeri 5: vierekkäiset alueet, joilla on vähintään 50 000 asukasta⁵⁸ ja jotka ovat suuren rakennemuutoksen tai vakavan suhteellisen taantuman kohteena, edellyttäen, että kyseiset alueet eivät sijaitse NUTS 3 -alueilla tai vierekkäisillä alueilla, jotka täyttävät edellytykset tulla nimetyiksi ennalta määritellyiksi alueiksi tai jotka voidaan nimetä arviointikriteerien 1–4 mukaisesti. Jäsenvaltion on osoitettava, että sovellettavat edellytykset täyttyvät vertailemalla kyseisten alueiden tilannetta muiden samantapaisten alueiden tilanteeseen unionissa sosioekonomisten indikaattorien perusteella.
154. Sovellettaessa 153 kohdassa tarkoitettuja arviointikriteerejä vierekkäisten alueiden käsitteellä tarkoitetaan kokonaisia paikallisten hallintoyksiköiden 2-tason alueita (LAU 2 -alueita)⁵⁹ tai kokonaisten LAU 2 -alueiden ryhmää. LAU 2 -alueiden ryhmän katsotaan muodostavan vierekkäisen alueen, jos jokaisella ryhmään kuuluvalla alueella on hallinnollinen raja toisen niinkään ryhmään kuuluvan alueen kanssa. Jos yhden tai useamman ryhmään kuuluvan LAU 2 -alueen väestömäärä ylittää arviointikriteerin 1 tai 5 mukaisen vierekkäisten alueiden vähimmäisväestömäärän (mukaan lukien kyseisten kriteerien mukaiset alennetut väestömäärän kynnysarvot), jäsenvaltio voi nimetä osia näistä alueista, jos kunkin osan väestömäärä on vähintään 75 prosenttia sovellettavan kriteerin mukaisesta vähimmäisväestömäärästä.

⁵⁵ Työttömyyttä koskevien laskelmien olisi perustuttava Eurostatin alueellisiin tietoihin käyttäen niiden kolmen viimeisen vuoden keskiarvoa, joilta tiedot ovat saatavilla (aluetukikartan ilmoitushetkellä). Ellei toisin ole ilmoitettu, tätä määräystä sovelletaan kaikissa jäljempänä esitetyissä viittauksissa työttömyysasteeseen suhteessa kansalliseen keskiarvoon.

⁵⁶ Määrittäessään, onko näiden saarten ja vierekkäisten alueiden BKT asukasta kohden alle EU-27:n keskiarvon, jäsenvaltio voi käyttää kansallisen tilastotoimiston tai muiden tunnustettujen lähteiden toimittamia tietoja.

⁵⁷ Määrittäessään, onko näiden saarten ja vierekkäisten alueiden työttömyysaste yli 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta, jäsenvaltio voi käyttää kansallisen tilastotoimiston tai muiden tunnustettujen lähteiden toimittamia tietoja.

⁵⁸ Tätä väestömäärän kynnysarvoa alennetaan 25 000 asukkaaseen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden ennalta määrittelemätön c-väestökattavuus on alle 1 miljoona asukasta, tai 10 000 asukkaaseen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden kokonaisväestömäärä on alle 1 miljoona asukasta.

⁵⁹ Tätä määräystä sovelletaan LAU 1 -alueisiin, jos kyseisten alueiden asukasmäärä on pienempi kuin sen LAU 2 -alueen asukasmäärä, jonka osan ne muodostavat.

155. Se, onko kussakin jäsenvaltiossa sallittua väestökattavuutta noudatettu, määritetään ottamalla huomioon kyseisten alueiden kokonaisväestömäärä viimeisimpien kansallisen tilastotoimiston julkaisemien tilastotietojen perusteella.

5.4. Alueelliseen investointitukeen sovellettavat enimmäistuki-intensiteetit

156. Komissio katsoo, että alueelliseen investointitukeen sovellettavissa enimmäistuki-intensiteeteissä on otettava huomioon unionin eri alueiden kehityserojen luonne ja suuruus. Tämän vuoksi a-alueiden tuki-intensiteettien olisi oltava korkeammat kuin c-alueiden.

5.4.1. A-alueiden enimmäistuki-intensiteetit

157. A-alueiden tuki-intensiteetti on enintään:
- a) 50 prosenttia BAE NUTS 2 -alueilla, joiden BKT asukasta kohden on alle 45 prosenttia EU-27:n keskiarvosta;
 - b) 35 prosenttia BAE NUTS 2 -alueilla, joiden BKT asukasta kohden on 45–60 prosenttia EU-27:n keskiarvosta;
 - c) 25 prosenttia BAE NUTS 2 -alueilla, joiden BKT asukasta kohden on yli 60 prosenttia EU-27:n keskiarvosta.
158. Edellä 157 kohdassa vahvistettuja enimmäistuki-intensiteettejä voidaan korottaa enintään 10 prosenttiyksikköä syrjäisimmillä alueilla, joiden BKT henkeä kohden on alle 75 prosenttia EU-27:n keskiarvosta, tai enintään 5 prosenttiyksikköä muilla syrjäisimmillä alueilla.
159. Edellä 157 kohdassa määrättyjä enimmäistuki-intensiteettejä voidaan korottaa enintään 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta tai enintään 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten osalta.

5.4.2. C-alueiden enimmäistuki-intensiteetit

160. Kuten 9 kohdassa todetaan, komissio katsoo, että suurille yrityksille c-alueilla myönnetyn alueellisen investointituen suorat kielteiset vaikutukset ovat todennäköisesti myönteisiä vaikutuksia suuremmat. Sen johdosta alueellinen investointituki olisi c-alueilla rajoitettava pk-yrityksiin.
161. Tämän mukaisesti c-alueiden tuki-intensiteetti ei saa periaatteessa ylittää 30:tä prosenttia BAE pienten yritysten kohdalla tai 20:tä prosenttia BAE keskisuurten yritysten kohdalla.
162. Entisillä a-alueilla, joilla BKT henkeä kohden on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta, tuki-intensiteettejä voidaan korottaa enintään viisi prosenttiyksikköä 1. tammikuuta 2014 ja 31. joulukuuta 2017 välisenä aikana.
163. Jos c-alue on a-alueen vieressä, c-alueella sallittua tuen enimmäisintensiteettiä voidaan korottaa tarvittaessa niin, että kyseisten alueiden tuki-intensiteettien erotus ei ylitä 15:tä prosenttiyksikköä.

5.5. Ilmoittaminen ja toteaminen sisämarkkinoille soveltuvaksi

164. Kun nämä suuntaviivat on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, kunkin jäsenvaltion olisi ilmoitettava viipymättä komissiolle aluetukikartta, jota sovelletaan 1. tammikuuta 2014 ja 31. joulukuuta 2020 välisenä aikana. Kussakin ilmoituksessa on esitettävä pyydetty tiedot liitteessä III esitetyllä tavalla.

165. Komissio tutkii ilmoitukset näiden suuntaviivojen pohjalta. Saatuaan tutkimuksensa päätökseen komissio tekee päätökset kunkin jäsenvaltion aluetukikartan hyväksymisestä. Kukin aluetukikartta julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja ne muodostavat olennaisen osan aluetukea koskevia suuntaviivoja.

5.6. Muutokset

5.6.1. Väestökattavuusmarginaali

166. Jäsenvaltio voi omasta aloitteestaan määrittää kansallisen väestökattavuusmarginaalin, joka koostuu kyseisen jäsenvaltion enimmäisväestökattavuuden, sellaisena kuin komissio on sen kohdentanut⁶⁰, ja aluetukikartassa nimettyjen a- ja c-alueiden väestökattavuuden välisestä erosta.
167. Jos jäsenvaltio on päättänyt luoda tällaisen marginaalin, se voi koska tahansa käyttää marginaalia lisätäkseen karttaan uusia c-alueita, kunnes kansallinen enimmäisväestökattavuus on saavutettu. Tätä varten jäsenvaltio voi käyttää kansallisen tilastotoimiston tai muiden tunnustettujen lähteiden toimittamia viimeisiä sosioekonomisia tietoja. C-alueiden väestö lasketaan alustavaa karttaa laadittaessa käytettyjen väestötietojen perusteella.
168. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle kustakin väestökattavuusmarginaalin käytöstä ennen muutoksen täytäntöönpanemista.

5.6.2. C-alueiden väliarviointi

169. Komissio suorittaa c-alueiden väliarvioinnin vuonna 2017.
170. Jäsenvaltio voi muuttaa aluetukikarttaansa sisältyvien c-alueiden luetteloa (c-alueiden kansallisen enimmäisväestökattavuuden rajoissa kartan laatimisessa käytettyjen väestötietojen perusteella) 1. tammikuuta 2018 – 31. joulukuuta 2020. Nämä muutokset eivät saa ylittää 50:tä prosenttia kunkin jäsenvaltion c-väestökattavuudesta.
171. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltio voi käyttää kansallisen tilastotoimiston tai muun tunnustetun lähteen toimittamia tietoja BKT:stä asukasta kohden ja työttömyysasteesta käyttäen niiden kolmen viimeisen vuoden keskiarvoa, joilta tiedot ovat saatavilla (muutetun kartan ilmoitushetkellä). C-alueiden väestö lasketaan alustavaa karttaa laadittaessa käytettyjen väestötietojen perusteella.
172. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle tällaisista muutoksista viimeistään 1. huhtikuuta 2017 ja ennen niiden täytäntöönpanemista.

6. VOIMAANTULO JA SOVELTAMINEN

173. Nämä suuntaviivat tulevat voimaan sinä päivänä, jona ne julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Komissio soveltaa näitä suuntaviivoja arvioidessaan kaikkien 31. joulukuuta 2013 jälkeen myönnettävien aluetukien soveltuvuutta sisämarkkinoille. Aluetukea, joka on myönnetty tai jota myönnetään sääntöjenvastaisesti ennen 1. tammikuuta 2014, arvioidaan tuen myöntämispäivänä voimassa olevien sääntöjen mukaisesti.
174. Aluetukiohjelmien ilmoitusten on oltava yhdenmukaisia aluetukikartan kanssa, joten niitä tai 31. joulukuuta 2013 jälkeen myönnettäviä tukitoimenpiteitä koskevia

⁶⁰

Vrt. liite II.

ilmoituksia ei yleensä voida pitää täydellisinä ennen kuin kyseisen jäsenvaltion aluetukikartta on hyväksytty 5.5 alajaksossa kuvailtujen järjestelyjen mukaisesti. Sen vuoksi komissio ei pääsääntöisesti arvioi 31. joulukuuta 2013 jälkeen sovellettavia aluetukiohjelmia koskevia ilmoituksia tai kyseisen ajankohdan jälkeen myönnettävää tukea koskevia ilmoituksia ennen kyseisen jäsenvaltion aluetukikartan hyväksymistä.

175. Komissio katsoo, että näiden suuntaviivojen täytäntöönpano johtaa aluetukeen sovellettavien sääntöjen merkittävään muuttumiseen koko EU:ssa. Lisäksi EU:n muuttuneiden taloudellisten ja sosiaalisten olosuhteiden vuoksi näyttää välttämättömältä tarkastella uudelleen, ovatko kaikki aluetukiohjelmat, investointituki- ja toimintatukiohjelmat mukaan luettuina, edelleen perusteltuja ja tehokkaita. Tämän vuoksi komissio ehdottaa jäsenvaltioille seuraavia aiheellisia toimenpiteitä SEUT-sopimuksen 108 artiklan 1 kohdan mukaisesti:
- jäsenvaltioiden on rajoitettava ajallisesti kaikkien voimassa olevien, ryhmäpoikkeuksen piiriin kuulumattomien aluetukiohjelmien ja kaikkien aluetukikarttojen soveltaminen tukiin, jotka myönnetään 31. joulukuuta 2013 tai sitä ennen;
 - jäsenvaltioiden on muutettava muita voimassa olevia horisontaalisia tukiohjelmia, joissa määrätään erityiskohtelusta tukialueilla toteutettaviin hankkeisiin myönnettävän tuen osalta, varmistaakseen, että 31. joulukuuta 2013 jälkeen myönnettävä tuki on yhdenmukainen tuen myöntämispäivänä voimassa olevan aluetukikartan kanssa.
 - jäsenvaltioiden on vahvistettava edellä esitettyjä ehdotuksia koskeva hyväksyntänsä [...] 2013 mennessä.
176. On huomattava, että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EY) N:o 800/2008⁶¹ ja alueellista investointitukea koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen⁶² mukaisten tukiohjelmien voimassaolo päättyy vuoden 2013 lopussa ja että eräisiin ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaolon päättymisen jälkeen asetuksen piiriin kuuluviin tukiohjelmiin sovellettava kuuden kuukauden siirtymäaika ei päde aluetukeen.

7. UUELLEENTARKASTELU

177. Komissio voi päättää näiden suuntaviivojen tarkistamisesta tai muuttamisesta milloin tahansa, jos tämä on tarpeen kilpailupolitiikkaan liittyvistä syistä tai muiden EU:n politiikan alojen ja kansainvälisten sitoumusten huomioon ottamiseksi.

⁶¹ Komission asetus (EY) N:o 800/2008, annettu 6 päivänä elokuuta 2008, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) (EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3).

⁶² Komission asetus (EY) N:o 1628/2006, annettu 24 päivänä lokakuuta 2006, perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta kansalliseen alueelliseen investointitukeen (EUVL L 302, 1.11.2006, s. 29).

Liite I

Aluetukien kattavuus jäsenvaltioittain vuosina 2014–2020

Belgia	NUTS-alueet	BKT ⁶³	Väestö ⁶⁴
Ennalta määritellyt c-alueet (entiset a-alueet) ⁶⁵	BE32 Prov. Hainaut	###.##	###.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

Bulgaria	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	BG31 Severozapaden	###.##	###.##
	BG32 Severen tsentralen	###.##	###.##
	BG33 Severoiztochen	###.##	###.##
	BG34 Yugoiztochen	###.##	###.##
	BG41 Yugozapaden	###.##	###.##
	BG42 Yuzhen tsentralen	###.##	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	100.0

Tšekki	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	CZ02 Střední Čechy	###.##	###.##
	CZ03 Jihozápad	###.##	###.##
	CZ04 Severozápad	###.##	###.##
	CZ05 Severovýchod	###.##	###.##
	CZ06 Jihovýchod	###.##	###.##
	CZ07 Střední Morava	###.##	###.##
	CZ08 Moravskoslezsko	###.##	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

⁶³ BKT henkeä kohden ostovoimastandardina, vuosien 2008–2010 keskiarvo (EU-27 = 100 prosenttia).

⁶⁴ Prosentteina kansallisesta väestöstä (v. 2010 väestö).

⁶⁵ Entiset a-alueet, joiden BKT asukasta kohden on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta. [Huom. tässä liitteessä ennalta määritellyt c-alueet määritetään asukasta kohden laskettua vuosien 2007–2009 BKT:ta (raja-arvo 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta) koskevien tietojen ja vuoden 2009 väestötiheyttä koskevien Eurostatin tietojen perusteella.

Tanska	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Saksa	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määritellyt c-alueet (entiset a-alueet)	DE41 Brandenburg - Nordost	##.##	##.##
	DE80 Mecklenburg-Vorpommern	##.##	##.##
	DED1 Chemnitz	##.##	##.##
	DED2 Dresden	##.##	##.##
	DEE0 Sachsen-Anhalt	##.##	##.##
	DEG0 Thüringen	##.##	##.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Viro	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	EE00 Eesti	##.##	100.0
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	100.0

Irlanti	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	##.##	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Kreikka	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	GR11 Anatoliki Makedonia Thraki	##.##	##.##
	GR12 Kentriki Makedonia	##.##	##.##
	GR14 Thessalia	##.##	##.##
	GR21 Ipeiros	##.##	##.##
	GR23 Dytiki Ellada	##.##	##.##
Ennalta määritellyt c-alueet (entiset a-alueet)	GR13 Dytiki Makedonia	##.##	##.##
	GR22 Ionia Nisia	##.##	##.##
	GR25 Peloponnisos	##.##	##.##

	GR41 Voreio Aigaio	###.##	###.##
	GR43 Kriti	###.##	###.##
Ennalta määritellyt c-alueet (harvaan asutut alueet)	GR243 Evrytania	—	###.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

Espanja	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	ES43 Extremadura	###.##	###.##
	ES70 Canarias	###.##	###.##
Ennalta määritellyt c-alueet (entiset a-alueet)	ES42 Castilla-la Mancha	###.##	###.##
	ES61 Andalucia	###.##	###.##
Ennalta määritellyt c-alueet (harvaan asutut alueet)	ES242 Teruel	—	###.##
	ES417 Soria	—	###.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

Ranska	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	FR91 Guadeloupe	###.##	###.##
	FR92 Martinique	###.##	###.##
	FR93 Guyane	###.##	###.##
	FR94 Réunion	###.##	###.##
	Saint-Martin*	:	:
	Mayotte*	:	:
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

* Saint-Martin ja Mayotte ovat syrjäisimpiä alueita mutta ne eivät sisälly NUTS 2006 -luokitukseen, sillä Saint-Martinin hallinnollista asemaa muutettiin kansallisessa laissa vuonna 2007 ja Mayotten puolestaan vuonna 2011.

Italia	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	ITF3 Campania	###.##	###.##
	ITF4 Puglia	###.##	###.##
	ITF5 Basilicata	###.##	###.##
	ITF6 Calabria	###.##	###.##
	ITG1 Sicilia	###.##	###.##

Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Kypros	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Latvia	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	LV00 Latvija	##.##	100.0
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	100.0

Liettua	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	LT00 Lietuva	##.##	100.0
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	100.0

Luxemburg	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Unkari	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	HU21 Közép-Dunántúl	##.##	##.##
	HU22 Nyugat-Dunántúl	##.##	##.##
	HU23 Dél-Dunántúl	##.##	##.##
	HU31 Észak-Magyarország	##.##	##.##
	HU32 Észak-Alföld	##.##	##.##
	HU33 Dél-Alföld	##.##	##.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Malta	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määriteltyt c-alueet (entiset a-alueet)	MT00 Malta	##.##	100.0
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	100.0

Alankomaat	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	7.5
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	7.5

Itävalta	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Puola	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	PL11 Łódzkie	##.##	##.##
	PL21 Małopolskie	##.##	##.##
	PL22 Śląskie	##.##	##.##
	PL31 Lubelskie	##.##	##.##
	PL32 Podkarpackie	##.##	##.##
	PL33 Świętokrzyskie	##.##	##.##
	PL34 Podlaskie	##.##	##.##
	PL41 Wielkopolskie	##.##	##.##
	PL42 Zachodniopomorskie	##.##	##.##
	PL43 Lubuskie	##.##	##.##
	PL51 Dolnośląskie	##.##	##.##
	PL52 Opolskie	##.##	##.##
	PL61 Kujawsko-Pomorskie	##.##	##.##
	PL62 Warmińsko-Mazurskie	##.##	##.##
	PL63 Pomorskie	##.##	##.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Portugali	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	PT11 Norte	##.##	##.##
	PT16 Centro (PT)	##.##	##.##
	PT18 Alentejo	##.##	##.##
	PT20 Região Autónoma dos Açores	##.##	##.##

	PT30 Região Autónoma da Madeira	###.##	###.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

Romania	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	RO11 Nord-Vest	###.##	###.##
	RO12 Centru	###.##	###.##
	RO21 Nord-Est	###.##	###.##
	RO22 Sud-Est	###.##	###.##
	RO31 Sud – Muntenia	###.##	###.##
	RO41 Sud-Vest Oltenia	###.##	###.##
	RO42 Vest	###.##	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

Slovenia	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	SI01 Vzhodna Slovenija	###.##	###.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

Slovakia	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	SK02 Západné Slovensko	###.##	###.##
	SK03 Stredné Slovensko	###.##	###.##
	SK04 Východné Slovensko	###.##	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

Suomi	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määritellyt c-alueet (harvaan asutut alueet)	FI131 Etelä-Savo	—	###.##
	FI133 Pohjois-Karjala	—	###.##
	FI134 Kainuu	—	###.##
	FI1A2 Pohjois-Pohjanmaa	—	###.##
	FI1A3 Lappi	—	###.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	###.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	###.##

Ruotsi	NUTS-alueet	BKT	Väestö
Ennalta määritellyt c-alueet (harvaan asutut alueet)	SE312 Dalarnas län	—	##.##
	SE321 Västernorrlands län	—	##.##
	SE322 Jämtlands län	—	##.##
	SE331 Västerbottens län	—	##.##
	SE332 Norrbottens län	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Yhdistynyt kuningaskunta	NUTS-alueet	BKT	Väestö
A-alueet	UKK30 Cornwall and the Isles of Scilly	##.##	##.##
	UKL1 West Wales and The Valleys	##.##	##.##
Ennalta määritellyt c-alueet (harvaan asutut alueet)	UKM61 Caithness & Sutherland and Ross & Cromarty	—	##.##
	UKM63 Lochaber, Skye & Lochalsh, Arran & Cumbrae and Argyll & Bute	—	##.##
	UKM64 Eilean Siar (Western Isles)	—	##.##
Ennalta määrittelemättömät c-alueet	—	—	##.##
Kohdeväestö yhteensä 2014–2020	—	—	##.##

Liite II

Menetelmä ennalta määrittelemättömän c-väestökattavuuden jakamiseksi jäsenvaltioiden kesken

Komissio määrittää kullekin jäsenvaltiolle ennalta määrittelemättömän c-väestökattavuuden soveltamalla seuraavaa menetelmää:

1. Komissio määrittää kunkin jäsenvaltion osalta ne NUTS 3 -alueet, jotka eivät sijaitse seuraavilla alueilla:
 - liitteessä I luetellut tukikelpoiset a-alueet;
 - entiset a-alueet, joiden BKT asukasta kohden on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta;
 - harvaan asutut alueet.
2. Komissio yksilöi 1. vaiheessa määritellyistä NUTS 3 -alueista ne, joiden
 - BKT asukasta kohden⁶⁶ on alle asukasta kohden lasketun kansallisen BKT:n alue-erojen kynnysarvon⁶⁷; tai
 - työttömyysaste ylittää kansallisen työttömyysasteen alue-erojen kynnysarvon⁶⁸ tai se on yli 150 prosenttia kansallisesta keskiarvosta, tai
 - BKT asukasta kohden on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta, tai
 - työttömyysaste on yli 125 prosenttia kansallisesta keskiarvosta.
3. Jäsenvaltion ennalta määrittelemättömän c-väestökattavuus $i(A_i)$ määritetään seuraavalla kaavalla (ilmaistuna prosentteina EU-27:n väestöstä):

$$A_i = p_i / P \times 100$$

jossa:

p_i on i -jäsenvaltion 2. vaiheessa yksilöityjen NUTS 3 -alueiden väestö⁶⁹.

P on EU-27:n 2. vaiheessa yksilöityjen NUTS 3 -alueiden väestön summa.

⁶⁶ Kaikki tässä liitteessä tarkoitetut tiedot, jotka koskevat BKT:ta asukasta kohden ja työttömyyttä, perustuvat niiden kolmen viimeisen vuoden keskiarvoon, joilta Eurostatin tiedot ovat saatavilla, ts. BKT:ta koskevat tiedot ovat vuosilta 2008–2010 ja työttömyyttä koskevat tiedot vuosilta 2009–2011. Jos NUTS 3 -tason tietoja ei ole saatavilla tietyiltä vuosilta, käytetään sen NUTS 2 -alueen tietoja, jolla kyseiset NUTS 3 -alueet sijaitsevat.

⁶⁷ Asukasta kohden lasketun kansallisen BKT:n alue-erojen kynnysarvo (TG_i) määritetään i -jäsenvaltion osalta seuraavalla kaavalla (ilmaistuna prosentteina kansallisesta BKT:sta asukasta kohden):
 $(TG)_i = 85 \times ((1 + 100 / g_i) / 2)$

jossa: g_i on i -jäsenvaltion BKT asukasta kohden ilmaistuna prosentteina EU-27:n keskiarvosta.
⁶⁸ Kansallisen työttömyysasteen alue-erojen kynnysarvo (TU_i) määritetään i -jäsenvaltion osalta seuraavalla kaavalla (ilmaistuna prosentteina kansallisesta työttömyysasteesta):
 $(TU)_i = 115 \times ((1 + 100 / u_i) / 2)$

jossa: u_i on i -jäsenvaltion kansallinen työttömyysaste ilmaistuna prosentteina EU-27:n keskiarvosta.
⁶⁹ NUTS 3 -alueiden väestö määritetään niiden väestötietojen perusteella, joita Eurostat käyttää määrittäessään asukasta kohden laskettua alueellista BKT:ta vuodeksi 2010.

Liite III

Lomake aluetukikarttoja koskevien tietojen toimittamiseksi

4. Jäsenvaltion on toimitettava soveltuvin osin tiedot seuraavista nimettäväksi ehdotettujen alueiden ryhmistä:
 - a-alueet;
 - entiset a-alueet, joiden BKT asukasta kohden on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta;
 - harvaan asutut alueet;
 - ennalta määrittelemättömät c-alueet, jotka on nimetty arviointikriteerin 1 perusteella;
 - ennalta määrittelemättömät c-alueet, jotka on nimetty arviointikriteerin 2 perusteella;
 - ennalta määrittelemättömät c-alueet, jotka on nimetty arviointikriteerin 3 perusteella;
 - ennalta määrittelemättömät c-alueet, jotka on nimetty arviointikriteerin 4 perusteella;
 - ennalta määrittelemättömät c-alueet, jotka on nimetty arviointikriteerin 5 perusteella.
5. Jäsenvaltion on toimitettava kuhunkin ryhmään kuuluvien ehdotettujen alueiden osalta seuraavat tiedot:
 - alueen yksilöinti (käyttäen alueen NUTS 2- tai NUTS 3 -aluekoodia, niiden alueiden LAU 2- tai LAU 1 -koodia, jotka muodostavat vierekkäisen alueen tai muita kyseisten hallinnollisten yksikköjen virallisia nimikkeitä);
 - alueen ehdotettu tuki-intensiteetti kaudella 2014–2020 tai niiden entisten a-alueiden osalta, joiden BKT asukasta kohden laskettuna on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta, kausilla 2014–2016 ja 2017–2020 (ottaen huomioon tuki-intensiteetin mahdollisen korotuksen 158, 162 tai 163 kohdan perusteella);
 - alueen kokonaisväestö 155 kohdan mukaisesti.
6. Harvaan asuttujen alueiden ja arviointikriteerien 1–5 perusteella nimettyjen ennalta määrittelemättömien alueiden osalta jäsenvaltion on esitettävä riittävät todisteet siitä, että kukin 147 ja 153–155 kohdassa vahvistetuista sovellettavista edellytyksistä täyttyy.

Liite IV

Terästeollisuuden määritelmä

Näissä suuntaviivoissa 'terästeollisuudella' tarkoitetaan kaikkia toimintoja, jotka liittyvät yhden tai useamman seuraavassa luetellun tuotteen tuotantoon:

- a) harkkorauta ja ferroseokset; harkkorauta teräksen valmistukseen, metallivalimoissa käytettävä ja muu harkkorauta, peilirauta ja runsashiilinen rautamangaani, lukuun ottamatta muita rautaseoksia;
- b) tuotteet alkumuodossa tai välituotteena rautaa, tavallista terästä tai erikoisterästä: sula teräs, myös valanteina, myös taottavaksi tarkoitetut harkot, puolivalmisteet kuten tankoteelmät, billettit ja laattateelmät, levyaihiot, tinalevyaihiot, kuumavalssatut levyainekset keloina, lukuun ottamatta sulan teräksen valmistusta pienistä ja keskisuurista sulatoista peräisin olevasta valuteräksestä;
- c) raudasta, tavallisesta teräksestä tai erikoisteräksestä valmistetut kuumamuokatut tuotteet: kiskot, ratapölkyt, sidekiskot, aluslaatat, palkit, raskaat profiilit, vähintään 80 mm, ponttirauta ja -teräs, tangot ja profiilit, alle 80 mm, ja laatat, alle 150 mm, valssilanka, putkien renkaat ja neliöt, kuumavalssattu vanne ja nauha (myös nauha putkia varten), kuumavalssatut levyt (myös päällystetyt), levyt, vähintään 3 mm, leveät laatat, vähintään 150 mm, lukuun ottamatta metallilankaa ja metallilankatuotteita, tankoja ja rautavaloksia;
- d) kylmänä viimeistellyt tuotteet: tinapinnoitettu levy, lyijy-tinapinnoitettu levy, mustalevy, galvanoidut levyt, muut päällystetyt levyt, kylmävalssatut levyvalmisteet, sähkölevyt, tinapinnoitetun levyn valmistamiseen tarkoitettu levy, kylmävalssatut levyt, rullina tai suorina levyinä;
- e) putket: saumattomat teräsputket, hitsatut teräsputket, halkaisija yli 406,4 mm.

Synteetikuituteollisuuden määritelmä

Näissä suuntaviivoissa 'synteetikuituteollisuudella' tarkoitetaan:

- a) polyesteriin, polyamidiin, akryyliin tai polypropyleeniin perustuvien kuitujen ja lankojen yleistyypin valmistaminen suulakepuristuksella/teksturoinnilla niiden loppukäytöstä riippumatta, tai
- b) polymerisaatio (mukaan lukien polykondensaatio) sen ollessa integroitu suulakepuristuksella valmistamiseen käytettyjen koneiden osalta, taikka
- c) mikä tahansa teollinen prosessi, joka liittyy mahdollisen tuensaajan tai muun sen kanssa samaan yhtymään kuuluvan yrityksen nykyiseen asennettuun suulakepuristusvalmistus-/teksturointikapasiteettiin, ja joka kyseisessä liiketoiminnassa on tavallisesti integroitu tällaiseen kapasiteettiin käytettyjen koneiden osalta.

Liite V

Alueellisen investointituen hakulomake:

- Tuensaajaa koskevat tiedot:

- nimi, päätoimipaikka, päätoimiala (NACE-koodi)
- yrityksen ilmoitus, että se ei ole pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys
- ilmoitus tuesta (sekä vähämerkityksisestä tuesta että valtiontuesta), jonka yritys on jo saanut muihin hankkeisiin kolmen edellisen vuoden aikana samalla NUTS 3 -alueella, jossa uusi investointi sijaitsee; ilmoitus aluetuesta, joka on saatu tai saadaan muilta tukea myöntäviltä viranomaisilta samaan hankkeeseen.

- Tuettavaa hanketta/toimintaa koskevat tiedot:

- lyhyt kuvaus investointihankkeesta
- lyhyt kuvaus alueeseen kohdistuvista oletetuista myönteisistä vaikutuksista (esim. luotujen tai säilytettyjen työpaikkojen määrä, T&K&I-toiminta, koulutustoiminta, klusterin perustaminen)
- kansallinen tai EU:n oikeusperusta (tai molemmat)
- hankkeen suunniteltu aloitus- ja lopetusajankohta
- hankkeen sijainti

- Hankkeen rahoitusta koskevat tiedot:

- hankkeeseen liittyvät investointi- ja muut kustannukset, ilmoitettujen tukitoimenpiteiden kustannus-hyötyanalyysi
- tukikelpoiset kokonaiskustannukset
- pyydetty tukimäärä
- tuki-intensiteetti

- Tiedot tuen tarpeesta ja sen odotetusta vaikutuksesta:

- lyhyt selvitys tuen tarpeesta ja sen vaikutuksesta investointia tai sijaintipaikkaa koskevaan päätökseen; olisi mainittava vaihtoehtoinen sijaintipaikka ilman tukea
- ilmoitus, jossa todetaan, että tuensaaja ja hankkeen toteuttavat toimeksisaajat eivät ole tehneet sitovaa sopimusta